

Bokeli Liboso Ya Genese Bokeli

Cecil N. Wright, oyo azali na buku yango

Maloba ya ebandeli

Makambo nyonso ebandaki ndenge nini? Makambo nyonso eutaki wapi? Ndenge nini tokoki kolimbola bagalaksi oyo ezali mosika na bamiliare ya bambula ya pole? Lola, Lifelo, Ba Angles na ba Demons esalemaki tango nini? Bakelamaki liboso ete Genese ekelama?

Tobandi komona que source ya nionso ezali source surnaturelle oyo ezali na pouvoir suprême, intellect mpe source oyo ezali na moralité na éthique.

Ezali mpasi mpo na makanisi na biso oyo ezali na ndelo kososola likanisi ya ebandeli te mpe nsuka te, SEKO. Kasi NZAMBE azali bisika nyonso; elingi koloba Ye azalaki ntango nyonso, azali sikawa mpe akozala ntango nyonso. Lisoló ya bato emonisi ete sivilizasio nyonso esambelaki lolenge moko ya ekelamu oyo eleki mpe endimaki bomoi oyo eleki bomoi ya mabele. Salomo alobaki ete Nzambe atyaki mposa yango epai ya moto. na “Atye mpe seko na mitema ya bato, nzokande bakoki te kososola nini Nzambe asali uta ebandeli kino nsuka.” (Mos 3:11-12) .

Mokapo 1

Lola na Lifelo

Lola ekelamaki to ezalaki ntango nyonso?

Lola ya lola ezali esika ya kofanda ya Nzambe. Lokola Nzambe azali bisika nyonso, azali ntango nyonso, mpe lokola Lola ezali esika na Ye ya kofanda, boye Lola esengeli kozala ntango nyonso. Oyo ezali lola esika bayengebene bakofanda libela. Kasi baanzelu bazalaki wana ntango “Nzambe akelaki likoló mpe mabele oyo ezali ya likoló te” ndenge motuna oyo Nzambe atunaki Yobo emonisi yango. “Ozalaki wapi ntango nasalaki moboko ya mabele?... libanga ya nse na esika na yango ntango minzoto ya ntongo ezalaki koyemba elongo mpe baanzelu banso bazalaki koganga na esengo?” (Yobo 38:4-7)

Komantere:Yango wana, minzoto ya ntongo mpe baanzelu bazalaki na ntango ya bozalisi. Eyebani te ntango nini Nzambe akelaki bango.

Lola lokola esika ya kofanda ya Nzambe esengeli te kobulunganisama na:

- a. Likoló oyo euti na likoló oyo ezali kolobela likoló oyo ezali na mopepe, lokola “ndeke ya likoló” to “mapata ya likoló.” (Matai 6:26; 8:20; Misala 10:12; 11:6; Yakobo 5:18)
- b. Makoló ya pembenipembeni, etúká ya “moi,” “sanza” mpe “minzoto.” (Genese 1:14-16; Nzembo 8:3-4; Matai 24:29,35; Malako 13:15,31; Baebele 11:12; Emoniseli 6:14; 20:11)

Ezali boni mpo na Lifelo, ezalaki ntango nyonso to esalemaki?

Na bozalisi ya lola ya bikelamu ya molimo ya sembo, baanzelu, ntina ya Lifelo ezalaki te kino Satana, mpe baanzelu na ye batomboki. “Mpo soki Nzambe ayokelaki baanzelu mawa te ntango basalaki masumu, kasi abwakaki bango na lifelo mpe atyaki bango na minyoloblo ya molili ya molili mpo bábatela bango tii na kosambisama.” (2 Petelo 2:4-5)

Komantere: Liloba “Lifelo” ebongolami uta na liloba ya Greke Tartarósas mpe tartaroo oyo Concordance ya Strong epesi ndimbola na yango lokola “libulu mozindo koleka ya Hadès, kokangama na minyoko ya seko.” Yango wana, emonani ete baanzelu batomboki batindami na ngámbo ya Tartare ya Hadès, esika ya kofanda mpo na mwa ntango tii ntango bakotinda bango na minyoko ya seko, Lifelo.

“Baanzelu oyo batikalaki na esika na bango ya bokonzi te, kasi batikaki esika na bango ya kofanda, abateli na minyoloblo ya seko na nse ya molili ya molili tii na kosambisama ya mokolo monene.” (Yuda 6) .

Komantere: Tango nionso Lifelo ekelamaki, etiamaki mpe ebombamaki mpo na batomboki mpe bato mabe na liwa na bango ya mibale. Mwa bandimbola mosusu ezali:

1. "litumbu ya móto; [esika] ekozala na kolela mpe koswa mino." (Matai 13:42)
2. "moto ya seko oyo ebongisami mpo na zabolo mpe baanzelu na ye." (Matai 25:41)
3. "libebi," (libebi) ya bato oyo bazali sembo te. (Bafilipi 3:19)
4. "bobebisami ya seko uta na elongi ya Nkolo mpe uta na nkembo ya nguya na ye." (2 Batesaloniki 1:9)
5. "liwa ya mibale." (Emoniseli 2:11)
6. "bwakamaki na bomoi na laki ya moto mpe ya soufre, ... konyokwama butu na moi mpo na libela na libela." (Emoniseli 20:10)
7. "laki oyo ezikaka na móto mpe na soufre, soufre." (Emoniseli 21:8)

Mokapo 2

Anzeli Ya Yehova

Ntango Moize alingaki koyeba nkombo ya Nzambe mpo ete akoka koyebisa bandeko na ye ya Baebele na Ezipito, Nzambe alobaki ete azalaki “NGAI NAZA OYO”, mpe na lolenge mokuse ntango alobelaki ye moko lokola NGAI NAZA. (Exode 3:14) Na nsima, alobaki mpo na koyebisa mikóló ya Yisraele ete Yehova, Nzambe ya bankoko na bango abimelaki ye. Bokeseni ezali ete

Nzambe alobelaki ye moko subjectivement, na personne ya liboso (NGAI NAZA), alors que Moize akoloba na ye objectivement, na personne ya misato (YE [OYO] AZA = Jéhovah).

Atako ezali na ebele ya baanzelu ya Nzambe, "anzelu ya Yehova" to "ya Nzambe" emonani lokola (a) akeseni na baanzelu mosusu, mpe (b) ntango mingi ekokanisi na Nzambe ye moko, lokola nde moko ya basangani ya Bonzambe mpe mbala mosusu azali oyo babengi "anzelu ya bozali na ye" (na maloba mpenza, "ya elongi na ye") na Yisaya 63:9.

«Anzelu ya Yehova» to «ya Nzambe» na Kondimana ya Kala akokaki mpenza kozala mosangani ya Bonzambe oyo na nsima akómaki moto lokola Yesu Klisto (Yoane 1:1-3,14)

Ba références ya Kondimana ya Kala

(a) Genese 16:7-14 : « Anzelu ya Yehova » abimelaki Agare, mosali ya Sarai, ntango azalaki kokima nkolo na ye ya mwasi, mpe alakisaki ye ete azonga. "mpe abengaki nkombo ya [Yehova] oyo alobaki na ye, Ozali Nzambe oyo amonaka."

(b) Genese 18:1 - 19:28 : "Mibali" misato babimelaki Abraham, moko na bango ayebani lokola "Yehova" (18:13-33; 19:27) – mosangani ya Bonzambe; mpe mibale mosusu, oyo babengaki "baanzelu" (19:1,15), bakendaki na Sodome mpe bakendaki kotala mwana ya ndeko ya Abrahama, Lota, kobikisa ye mpe libota na ye na kobebisama ya engumba wana.

(c) Genese 21:8-20 : "mpe anzelu ya Nzambe abengaki Agare uta na lola [na libaku moko ya sima], mpe alobi na ye: Nini ezali kotungisa yo, Agare? Mpo Nzambe ayoki mongongo ya mwana mobali esika azali. Tεlemá, tombolá mwana yango, mpe simbá ye na loboko na yo, mpo nakokómisa ye ekólo monene." (v. 17-18)

(d) Genese 22:1-19: "Mpe anzelu ya [Yehova] abengaki ye uta na lola, mpe alobaki ete: Abalayama, Abalayama: mpe alobaki ete: 'Tia loboko na yo na mwana mobali te, ... mpo sikoyo nayebi ete ozali kobanga Nzambe, mpamba te oboyi mwana na yo, mwana na yo se moko, epai na ngai te. ... mpe anzelu ya Yehova abengaki Abrahama mbala ya mibale na likoló, mpe alobaki ete, Na nzela ya." ngai moko nalapi ndai, elobi Yehova, mpo ete osali likambo oyo, mpe okangaki te mwana na yo, mwana na yo se moko, ete na kopambola nakopambola yo," etc. (vs.11-17)

(e) Genese 24: 1-67 : monoko ya Abalayama epai ya mosaleli na ye oyo azalaki kotinda na engumba ya Nahore na Mezopotamia mpo na kozwa mwasi mpo na mwana na ye Yisaka: «Yehova, Nzambe ya lola, oyo alongolaki ngai na ndako ya tata na ngai, mpe na mokili ya mbotama na ngai, mpe oyo alobelaki ngai, mpe oyo alapaki ndai epai na ngai, koloba ete, mpo na mokano ya momboto na yo." Napesi mboka eye akotinda anzelu na ye liboso na yo, mpe okozwa mwasi mpo na mwana na ngai uta kuna." (v.7; tala v.40)

Komantere: Mokomi (Moize) azali kosalela elilingi ya elilingi oyo babengi prolepsis, oyo kati na yango balobelaka likambo moko liboso ya ntango na yango, lokola na kolobela Néron ntango azalaki mwana mobali, atako azalaki mokonzi te ntango azalaki mwana mobali. Na lolenge moko, Abraham na tango wana oyo alobelami na lisolo oyo ezali kotalela ayebaki Nzambe te na kombo ya Yehova, kasi lokola Nzambe ya nguya nionso (Ebr. El Shaddai) (Exode 6:2-3) – atako mokomi ayebaki yango.

(f) Genese 31: 3-16: "mpe Yehova alobaki na Yakobo ete, Zongela mokili ya batata na yo, mpe epai ya bandeko na yo; mpe nakozala elongo na yo ... Mpe anzelu ya Nzambe alobaki na ngai na ndoto Yakobo: ... mpe alobaki [engebene na lapolo ya Yakobo epai ya basi na ye], ... Nazali Nzambe ya Betele [28:10-22], epai ozali apakolaki likonzí, epai olapi ndai epai na ngai: sikoyo telema, bimá na mokili oyo, mpe zonga na mokili ya mbotama na yo." (v. 3-13)

(g) Genese 48:15-16 : «Apambolaki Yozefe, mpe alobaki ete, Nzambe oyo batata na ngai Abalayama ná Yisaka batambolaki liboso na ye, Nzambe oyo aleisaki ngai bomoi na ngai mobimba tii lelo, anzelu oyo asikoli ngai na mabe nyonso, apambola bana mibali; mpe nkombo na ngai etángama likoló na bango, mpe nkombo ya batata na ngai Abalayama mpe Yisaka; na katikati ya mabele." (v. 15-16)

Komantere: Yakobo (Israel) apambolaki mwana na ye Yozefe mpe bana ya bana na ye Efraime mpe Manase. "Anzelu" awa azali "anzelu ya Nzambe" na (f) likolo, mpe akokani na Nzambe ye moko, yango wana lokola azali mosangani ya Bonzambe.

(h) Kobima 3:1-22 : "Mpe anzelu ya Yehova abimelaki ye [Moize] na lolemo ya móto oyo euti na katikati ya nzete moko: mpe atalaki, mpe talá, nzete yango ezikaki na móto, mpe nzete yango ezikaki te. Mpe Moize alobaki ete: Nakobaluka sikawa, mpe nakomona likambo monene oyo, mpo na nini nzete yango eziki te. Mpe ntango Yehova akomona ete ye abalukaki mpo na komona, Nzambe abengaki ye na katikati ya nzete, mpe alobaki ete, Talá ngai ... Lisusu, alobaki ete: Nazali Nzambe ya tata na yo, Nzambe ya Abraham, Nzambe ya Yisaka, mpe Nzambe ya Yakobo. mpe bongo na bongo (vs.2-7a)

Komantere: "Anzelu ya Yehova," "Yehova," mpe "Nzambe," ekokani na eteni oyo.

(i) Kobima 13: 21-22: "Mpe Yehova akendaki liboso na bango [Bayisalaele na mobembo na bango longwa na Ezipito kino na mokili ya Kanana] na moi na likonzí ya lipata, mpo na kokamba bango na nzela, mpe na butu na likonzí ya móto, mpo na kopesa bango pole, mpo bákende na moi mpe na butu: likonzí ya lipata na moi, mpe likonzí ya móto na butu, elongwaki liboso ya bato te."

(j) Kobima 23:20-23: "Tala, ngai [Yehova] natindi anzelu liboso na yo, mpo na kobatela yo na nzela, mpe komema yo na esika oyo nabongisaki. Bókeba liboso na ye, mpe bóyoka mongongo

na ye. bósilikisa ye te; mpo akolimbisa bino te bobukani, mpo nkombo na ngai ezali kati na ye. Kasi soki okoyoka ye mpenza." mongongo, mpe sala nyonso oyo nazali koloba;

Lobelá makanisi na ntina na Exode 32 -33:

Nsima ya likambo moko ya masumu na Ngomba Sinai na nzela ya Kanana (Exode 32-33), Nzambe apesi Yisalaele etumbu makasi mpe abangaki ete akolya bango mpe akokómisa ekólo monene ya Moize na esika na bango. Moize abondelaki mpe Nzambe andimaki kotika bango na bomoi mpe kokende na Kanana, alakaki kotinda "anzelu na ngai" liboso na bango mpe kobengana bafandi ya mboka (Exode 32:34) kasi te kozanga koloba liboso ete, "Nakomata na katikati na yo te; mpo ozali bato ya nkingo makasi; noki nakosilisa yo na nzela." (Kobima 33:3b)

"Ntango bato bayokaki nsango mabe oyo [ya 33:1-3], balelaki: mpe moto moko te alataki ye biloko ya kokembisa. Mpe Yehova alobaki na Moize ete, loba na bana ya Yisraele: Bozali bato ya nkingo makasi; soki namati na kati na bino mpo na mwa ntango moko, nakosilisa bino; yango wana. sikoyo longola biloko na yo ya kokembisa, mpo nayeba nini nakosala." sala na yo." Bamilelaki, mpe bamilongolaki bilamba na bango ya kokembisa, balataka yango lisusu te, mpe Nzambe "alisaki" yango te. Amizongisaki mpe nsima lisusu, alakaki Moize ete, "Kozala na ngai ekokende elongo na yo, mpe nakopema yo." Moize ayanolaki ete: "Soki bozali na yo bokei elongo na ngai te, mema biso awa te." Mpe asengaki ete Nzambe alakisa ye nkembo na Ye lokola bondimisi ete ye mpe bato bazwaki ngolu na miso na Ye mpe bakozala na bozali na ye na mobembo na bango. Na eyano, Nzambe atindaki Moize akota na kati ya libanga moko ntango nkembo na ye ezalaki koleka, mpe na nsima amona mokongo na ye kasi elongi na ye te. (33:4-23) Ezali bongo.

Lokola likambo oyo elandaki, tomoni kati na mokanda ya Deteronome ete nsima wana Yisalaele ekómaki pene na mbula 40 na nsima na esti ya Ebale Yordani, Moize na diskur na ye ya kopesa mbote ya bopemi mwa moke liboso ya liwa na ye mpe ndenge Yosua akambaki bango na westi na kokatisa Yordani tii na Kanana, alobelaki makambo ndenge na ndenge ya kokamwa oyo esalemaki na nzela, komonisáká ndenge oyo Yehova azalaki mpenza elongo na bango ntango nyonso wana atako ntango nyonso nsima ya ntango oyo bazalaki koboya kotika bango ntango mpe kopesa bango etumbu na ndenge ndenge. Mpe na 1:32-33, Moize azalaki kozongela lolenge nini alobaki na bango na Kadeshe-Barnea, "Yehova Nzambe na bino ... akendaki liboso na bino na nzela, mpo na koluka bino esika ya kotelemisa bahema na bino, na moto na butu, mpo na kolakisa bino nzela nini bosengeli kokende, mpe na lipata na moi" – oyo ezalaki likambo mpenza oyo Nzambe alakaki liboso ya likambo ya masumu oyo tolobeliki likolo na Sinai (mpe e vérifier analyse na biso likolo ya Exode 32-33). Kasi nkola ya mikóló batomboki mpenza na Kadeshe, pene na ndelo ya Kanana, na boye ete Nzambe apesaki bango etumbu na kozongisaka nsima kokota na Kanana kino mbula 40 nsima ya kolongwa na bango na Ezipito, ntango batomboki nyonso balingaki kokufa na esobe.

Likanisi ya nsuka na Exode 32-33

(k) Ntango Yisalaele etyaki kaa na bisika ya patatalu ya Moabe na esti ya Yordani oyo etalani na Yeriko, "anzelu ya Yehova" azalaki na kati ya kopekisa mosakoli Balama ya lokoso alakela Bayisraele mabe mpo na mokonzi ya Moaba Balaka. (Mituya 22:22-38) Mpe na v.35-38 "anzelu ya Yehova" mpe "Nzambe" emonani lokola ekokani.

(l) Nsima ya kofanda na Yisalaele na Kanana, "anzelu ya Yehova" azalaki komonana ntango na ntango epai ya bato ndenge na ndenge mpo na makambo ya sipesiale:

a) Epai ya Yisalaele na Bokime, mpo na kopamela bango mpo ete abenganaki bavandi ya Kanana te na ndenge etindaki bango – mpe amimonisaki lokola moto oyo abimisaki bango na Ezipito. (Basambisi 2:1-5)

b) na Gideona na Ofra, mpo na kopona ye mpo na kobikisa Yisalaele na minyoko ya Bamidiane – mpe ayebani lokola Yehova. (Basambisi 6"11-14)

c) na mwasi ya Manoa, mpe sima na Manoa, mpo na kosakola kokoma na bango baboti ya Samsone – mpe bayaki kososola ete bamonaki Nzambe. (Basambisi 13:2-25)

d) na Davidi pembeni ya esika ya kotuta mbuma ya Arauna, nsima ya kotikala bokono oyo ememamaki na kotanga bato lokola Davidi lokola mpo na etumba kozanga ndingisa ya Nzambe, mpe epai wapi Davidi ayambolaki epai na ye lisumu na ye. (2 Samwele 24:15-17; talá 1 Ntango 21:18-27)

e) epai ya Eliya, na esobe na sudi ya Beere-sheba ntango azalaki kokima na Horebe epai ya Yezabele mabe na Yizreele nsima ya koboma basakoli ya lokuta oyo azalaki kosunga. (1 Mikonzi 19:1-8)

f) epai ya Eliya lisusu na nsima, na oyo etali misio moko epai ya mokonzi Ahazia na Samaria, oyo azalaki koluka nsango ya Baala-zebube, nzambe ya Ekolone. (2 Mikonzi 1:1-16)

g) na camp ya ba Assyrians kaka libanda ya Yelusaleme, mpo na kobeta yango mpe kobikisa engumba na kobundisa mpe kobebisama. (2 Mikonzi 19:35-36)

h) ezali mosakoli Zakalia, pene na nsuka ya boombo ya Yuda na Babilone, mpo na koyebisa ye yango mpe koyebisa ye makambo oyo mazali na ntina, lokola elobelami na mikapo motoba ya liboso ya Buku ya Zakaria. Babengaka ye “anzelu oyo asololaki na ngai” mpe “anzelu ya Yehova.” (oyo ya nsuka na 1:11, 12: 3:1, 5, 6)

Komantere: Atako (4) kino (8) bamonisaka lisusu te “anzelu ya Yehova” lokola na maloba oyo balobeli liboso, ezali na eloko moko te na kati ya maloba na bango oyo epekisi bango mpe

kolobela moto moko ya Bonzambe na esika ya kolobela anzelu oyo akelamaki oyo Yehova atindaki. Mpe ezali mpe bongo mpo na makomi misato oyo etikali oyo elobeli "anzelu ya Yehova" kozanga kolobela libaku moko ya sikisiki ya mosala – elingi koloba, Nzembo 34:7; 35:5,6 – kasi bazali na botalisi na mosala na bango na ntina ya basantu ya Nzambe, lokola basusu.

Ba références ya Kondimana ya Sika

Kolobaka na ntina ya Moize, Misala 7:30-32 elobi boye: "Mpe ntango mibu ntuku minei ekokisami, anzelu abimelaki ye na esobe ya Ngomba Sinai, na móto na kati ya zamba. Mpe 7:38 elobi: "Oyo ezali ye oyo azalaki na kati ya lingomba (liyangani) na esobe elongo na anzelu oyo asololaki na ye na ngomba Sinai, mpe na batata na biso" – elimbolami na Pentateuque lokola "anzelu ya Yehova" mpe emonisami lokola Jéhovah, elingi koloba lokola mosangani ya Bonzambe. Kasi baverse oyo na Misala emonisi ete anzelu oyo alobelami azali moko na makambo nyonso wana.

Na nsima tozali na 1 Bakolinti 10:1-4, ndenge elandi: "Mpo ete nalingi te, bandeko, bóyeba te, ete batata na biso nyonso bazalaki na nse ya lipata, mpe bango nyonso balekaki na mbu, mpe bango nyonso babatisamaki epai ya [Gr. na] Moize kati na lipata mpe na mbu, mpe bango nyonso balyaki bilei [manna] moko ya molimo; mpe bamelaki masanga ya molimo moko [mai." bazwaki biloko na libanga moko na Horebe mpe na Kadese-Barnea]: mpo bamelaki na libanga ya elimo oyo elandaki bango: mpe libanga yango ezalaki Klisto."

Liziba mpenza ya masanga wana ezalaki Ekelamu ya Molimo, kasi te libanga ya mosuni oyo ezangi bomoi oyo ezalaki kouta na yango. Ekelamu wana ezalaki "Klisto," "libanga ya molimo." MPE "ALANDA BANGO." Yango esengeli koloba ete azalaki mosangani ya Bonzambe oyo akendeki elongo na Yisalaele uta na Ezipito kino na Kanana, mpe azalaki naino kosala mosala ya kokamwa na mabaku ndenge na ndenge na mokili ya Kanana mpe, lokola mpe azalaki moto oyo abimelaki batata na bango ya liboso, Abalayama, Yisaka, mpe Yakobo, lokola elobelami likolo uta ebandeli. Kasi ntango "akomaki mosuni, mpe afandaki kati na biso ... lokola ... mwana se moko uta na Tata" (Yoane 1:14), ezalaki naino na baanzelu ya Nzambe oyo basalaki na mabaku ndenge na ndenge, kasi moko te abengamaki "anzelu ya Nkolo" to "ya Nzambe," oyo ye, mpe emonani ete ye moko, abengamaki.

Komantere: Bayisraele bazindisamaki na kati ya Moize, bosikoli ya nzoto na boombo ya Ezipito. Baklisto bazindisami na makila ya Klisto, bosikoli na bango ya molimo uta na bowumbu ya masumu.

Mokapo 3

Baanzelu

Baanzelu en général

Liloba "anzelu" ebongolami mingi mingi na liloba ya Liebele malak mpe liloba ya Greke aggelos – nyonso mibale elimboli motindami to mosali.

Baanzelu (na ndenge oyo bato mingi basalelaka liloba yango) mpe bademo bazali bikelamu ya bilimu. Bazali na nzoto ya mosuni te lokola bato, atako baanzelu na mabaku mosusu babimaki na lolenge ya bato mpe bademo mosusu bamonani lokola bazali na ezaleli ya kolinga nzoto ya bato to kolinga mingi nzoto ya bato.

Ezali na baanzelu malamumu mpe baanzelu oyo bakweyaki – baanzelu ya Nzambe mpe ya Satana. Ezali mpe na bilimu ya elimo oyo eyebani na nkombo bademo oyo ezali na nse ya bokonzi ya Satana. Baanzelu balobelami mbala mingi na Biblia. Bademo balobelami mpe lokola "bademo," "bilimo ya mbindo" mpe "elimo mabe."

Hiérarchie ya ba anzelu

Na emonaneli na ye ntango azalaki na Esanga ya Patmos, Yoane akomaki boye: "Mpe namonaki baanzelu nsambo oyo batelemi liboso ya Nzambe" (Emoniseli 8:2) – oyo bato mingi batalelaka lokola "baanzelu minene," atako yango emonisami polele te na Makomi Mosantu. Kasi Cambridge Bible Commentary on the New English Bible (1965) elobi ete "Lisolo ya sikisiki epesi likanisi ete tosengeli kotalela bango lokola baanzelu minene nsambo; bazalaki Gabriel (oyo alobi na Luka 1:19, 'Natelemi elongo na Nzambe'), Mikaele, Raphael, Uriele, Raguel, Saraqael, mpe Remiele (=Yeremiele alobelami na note na 6:11). Wana ezali bankombo." epesami na Enoka 20 [na pseudepigrapha]. Kaka Mikaele na Gabriele nde bapesameli nkombo na Biblia.

Komantere: "Pseudepigraphhe" ezali mosala to makomi oyo balobi ete mokomi na yango azali mokomi ya solo te. Mokanda ya Enoka ezwamaki na makomi ya Bayuda oyo endimami ete ebandaki na mobu 150 liboso ya ntango na biso.

Komantere: Kasi kotelema liboso ya Nzambe ekoki kozala te nyonso oyo esengeli mpo na kokómisa anzelu anzelu-mokonzi to komonisa ete azali bongo. Pamba té Yesu alobaki : «Bótala ete bótyola moko te na bana mike oyo [bandimi oyo ya komikitisa na ye moko, v.3-6]; pamba té nalobi na bino, na lola, baanzelu na bango bamonaka ntango nyonso elongi ya Tata na ngai na lola» (Matié 18:10). Mpe Gabriele alobaki, "Ngai ... natelemi liboso ya Nzambe" (Luka 1:19); nzokande makomi ebengi ye "anzelu-mokonzi" te atako buku ya pseudepigraphhe ya Enoka ezali kobenga ye.

Emonani ete ezali na molongo kati na baanzelu na kosalelaka polele liloba "anzelu-mokonzi," elingi koloba anzelu oyo aleki likoló, oyo ezwami mbala mibale na Kondimana ya Sika. Esika moko ezali 1 Batesaloniki 4:16, epai wapi article défini, atako esalelami na libongoli, elongolami na

makomi ya Greke, mpe bongo ekokaki kososolama lokola “anjelu-mokonzi,” mpe na yango kopesa nzela na mingi mpe bongo lolenge ya baanzelu-mokonzi. Kasi ezali mpe na Yuda 9, epai kuna Mikaele azwaki nkombo mpe abengami “anzelu-mokonzi,” lokola nde ezali komonisa ete azali ye moko, atako Yuda ayebaki malamumu mokanda ya Enoke oyo ezali na bililingi ya lokuta.

Tozali kosuka te na makomi, nzokande, na liloba "anzelu-mokonzi," mpo na bilembo ya molongo kati na baanzelu. Kasi tokoloba na esika oyo kaka mibale mosusu.

(a) Na 2 Petelo 2:4 mpe Yuda 6, balobeli baanzelu oyo basalaki masumu, mpe Yuda alobi lisusu ete “babombaki bokonzi na bango moko te, kasi batikaki esika na bango ya kofanda.” Yango elingi koloba ezala molongo mpe mokumba na bisika mpe mikumba moko boye.

Komantere: Eloko moko oyo “elobami na ndenge ya koloba” ezali ndimbola ya moto ye moko.

(b) Lisusu, 1 Petelo 3:22 elobeli Yesu Klisto, oyo azali na loboko ya mobali ya Nzambe, akei na likoló; baanzelu mpe bakonzi mpe nguya bazali kotosa ye." Ekoki kozala ete "bakonzi" mpe "makoki" bazali na botalisi na biteni ya baanzelu oyo bazali na misala mpe mikumba ya sipesiale na esika ya bikelamu oyo bizalisami oyo bazali baanzelu te – kaka lokola na Bafilipi 1:1 tomoni ete mokanda wana epesameli "Basantu banso kati na Klisto Yesu oyo bazali na Filipi, elongo na baepiskopo mpe badiakono" – oyo ezali bongo te elakisi ete "baepiskopo" mpe "ba diakono" bazalaki "basantu" te, kasi bazalaki nde basantu oyo bazalaki na mikumba mpe misala ya sipesiale oyo bapesaki bango.

Komantere: Mabongoli ya Biblia nsima ya Biblia ya King James ezalaka mingimingi na mokengeli na esika ya kozala na “episkopo.” Ntango Biblia ya King James ebongolamaki Lingomba ya Angleterre ezalaki na esika to ebonga ya Episkopo. Lokola King James azalaki mokonzi ya Lingomba ya Angleterre, apesaki mitindo ete Biblia ya King James eyokana na mateya mpe misala ya lingomba ya Angleterre. Liloba episkopo elobelami na buku Bokonzi oyo esalemi na maboko te, BbleWay Publishing.

(1) KHERUBIM (boike ya kerube). Bato yango bazali bato ya liboso oyo balobelami mpe emonani ete bazali kati na bato oyo baleki na molongo.

(a) Nsima wana Adama ná Eva basalaki lisumu mpe babenganaki bango na Edene. Nzambe "atyaki bakeruba na est ya elanga ya Edene, mpe lolemo ya mopanga oyo ebalukaki na nzela nyonso, mpo na kobatela nzela ya nzete ya bomoi" (Genese 3:24). Kasi awa ezali na ndimbola moko te ya bakeruba.

(b) Bilili mibale ya "kerubi" oyo esalemi na wolo mpe eteleme na nsuka mibale ya kiti ya ngolu likolo ya sanduku ya kondimana na Esika eleki bosantu ya Tabernakle oyo Nzambe atindaki Moize atonga na Ngomba Sinai nsima ya kosokolama ya Yisalaele na boombo ya Ezipito. Kuna Nzambe alakaki kokutana na Moize mpe "kosolola' na ye "uta likolo ya kiti ya ngolu,

uta kati na bakeruba mibale oyo bazali likolo ya sanduku ya litatoli. " – ndimbola ezali ete "bakerubi" bazalaki moko ya molongo ya likolo ya bikelamu oyo bizalisami.(Exode 25:18-22; 37:7-9; Mituya 7:89)

- (c) Na nsima, ntango Tempelo ya Salomo etongamaki lisusu mpo na kozwa esika ya Tabernakle, ezalaki na bililingi mibale ya "kerubi" oyo batyaki na "oracle" (ekokani na Esika eleki Bosantu na Tabernakle) mpo na kokokana na oyo ezali na Tabernakle, longola kaka oyo ezalaki minene mpe ezalaki na esika ekeseni. Mpe bifelo nyonso ya "ndako" (Tempelo) ezalaki na bililingi ya "bakerubi" oyo eyemami likoló na yango, oyo ezalaki kolandana na banzete ya mbila, na kati mpe na libándá, ndenge moko mpe na esika ya kokota mpe ekuke na yango.
- (d) Na ntango ya bokangami ya Babilone ya Yuda, mpe pembeni ya ebale Kebar, "likofungwama" mpo na mosakoli Ezekiele, mpe "amonaki bimonaneli ya Nzambe," oyo ya liboso ezalaki na "elilingi ya bikelamu minei ya bomoi" pembeni ya ebale (Ezekiele 1:1-28), oyo na nsima emonisami lokola "bakerubi" (10:1-22); mpe na emonaneli oyo elandaki ya tempelo oyo ezongisamaki (40:1-47:5), bifelo mpe baporte na yango ezipamaki na "bakeruba" mpe na bokeseni ya banzete ya mbila (41:18-25). Mpe bandimbola na bango ezali na bozindo koleka oyo ya liboso – mpe ekeseni mwa moko.
- (e) Bobele moko oyo elobelami "bakerubi" na Kondimana ya Sika ezali na Baebale 9:5 esika wapi elobelami "bakeruba ya nkembo oyo bazipaka kiti ya ngolu" ya tempelo ya mabele.

Lobelá bikelamu minei ya bomoi:

Moko na moko ya bikelamu minei ya bomoi ya Ezekiele "ezalaki na lolenge ya moto," longola se ete moko na moko azalaki na bilongi minei mpe mapapu minei, mpe nse ya makolo na bango ezalaki "lokola nse ya makolo ya mwana ya ngombé" mpe "ezalaki kongenga lokola motako ya kongenga." Bazalaki mpe na "maboko ya moto na nse ya mapapu na bango ya mipanzi minei." "Mpo na oyo etali elilingi ya bilongi na bango, bazalaki na elongi ya moto; mpe bango minei bazalaki na elongi ya nkosi na ngámbo ya mobali; ... elongi ya ngombe na ngámbo ya loboko ya mwasi; ... lisusu elongi ya mpongo (oyo etalani na elongi ya moto)." (1:4-9)

"Mpo na oyo etali lolenge ya bikelamu ya bomoi [soki te]. Emonaneli na yango ezalaki lokola makala ya móto oyo ezali kopela, lokola komonana ya miinda: móto ezalaki komata mpe kokita kati na bikelamu ya bomoi; mpe móto ezalaki kongenga, mpe nkake ebimaki na móto. Mpe bikelamu ya bomoi ezalaki kokima mpe kozonga lokola komonana ya nkake." (1:10-14) Ezali bongo.

Pembeni ya moko na moko ya "bikelamu ya bomoi" oyo ya emonaneli ya yambo ya Ezekiele, amonaki roue moko ya mposa ya koyeba ("lokola na béryle [yango wana, langi ya vert-bleu bleu na langi]" mpe "lokola ezalaki roue na kati ya roue") na mabele mpo na moko na moko

ya bilongi na bango minei. Mpe "bante ya ba roues ezalaki "likolo mpe ya nsɔmɔ; mpe ... etondi na miso zingazinga." Tango bikelamu ya bomoi ezalaki kotambola, ba roues ezalaki kotambola elongo na bango; mpe ntango batombolaki yango likolo uta na mabele, ba roues etombolamaki – mpo ete "elimo [to, bomoi] ya ekelamu ya bomoi ezalaki na kati ya "ba roues." (1:15-21) Ezali bongo.

Suka commentaire na ba bikelamu minei ya bomoi

(2) SERAPHIM (boike ya "seraf") - elimboli mpenzampenza oyo ezali na mótɔ, na boye ete na komonana bakoki kozala mwa moke lokola "bakeruba" oyo Ezekiele amonaki – elingi koloba, "lokola makala ya mótɔ oyo ezali kopela," to mbala mosusu lokola nkake.

Komantere: Sérafime elobelami kaka na makomi moko— oyo ezali kolimbola emonaneli moko ya nsɔmɔ oyo Yisaya azwaki mpo na nkembo ya Yehova ntango babengaki ye na ebonga ya mosakoli, elongo na "baserafime" lokola eteni ya ndako ya Yehova.

"Na mbula oyo mokonzi Uzia akufaki namonaki Nkolo afandi na kiti ya bokonzi, molai mpe etombwami; mpe engbunduka na ye etondisaki tempelo. Likolo na ye etelemaki baserafime: moko na moko azalaki na mapapu motoba; na mibale azipaki elongi na ye, mpe na mibale azipaki makolo na ye, mpe na mibale apumbwaki. Mpe moko agangaki epai ya mosusu [na maloba mpenza, oyo na oyo], mpe alobaki "Mosantu, Mosantu." Yehova ya mampinga azali mosantu; mabele etondi na nkembo na ye. Mpe miboko ya ekuke eninganaki na mongongo ya moto oyo azalaki koganga, mpe ndako etondaki na milinga. Bongo nalobaki: Mawa na ngai! mpo nasili kolongolama; mpo nazali moto ya mbebu ya mbindo, mpe nafandi na kati ya bato ya mbebu ya mbindo, mpo miso na ngai emoni Mokonzi, Yehova ya mampinga.

"Bongo moko ya baserafime apumbwaki epai na ngai, azalaki na makala ya bomoi na loboko na ye, oyo azwaki na bansinga na yango na etumbelo: mpe asimlaki monoko na ngai na yango, mpe alobaki ete: Tala, oyo esimbaki mbebu na yo; mpe mabe na yo elongolami, mpe lisumu na yo elimbisami." (Yisaya 6:1-7)

Kasi awa tozali na ndimbola moko te longola se likambo oyo ete mokomoko azalaki na mapapu (motoba na motángo, mibale na yango mpo na kopumbwa), makolo, elongi, loboko (ekanisami ete mibale), mpe akokaki koloba.

(3) BILOKO YA BOMOI. Yango tozali na yango na Kondimana ya Sika, na Buku ya Emoniseli, na emonaneli oyo Yoane amonaki ya ndako ya kiti ya bokonzi ya molóngó mobimba na likoló. Bazalaki minei kati na bango, bakokani na makambo mosusu na bakeruba mpe baserafime ya Kondimana ya Kala. Bazalaki "etondi na miso liboso mpe nsima," bazwamaki" na katikati ya kiti ya bokonzi, mpe nzingazinga penepene na kiti ya bokonzi" – mbala mosusu moko ya ngambo moko to mosusu ya kiti ya bokonzi yango moko, mpe na ngambo nyonso mibale ya esika ya kiti ya bokonzi oyo etombwami. "Mpe ekelamu ya liboso ezalaki lokola nkosi, mpe ekelamu ya mibale

ezalaki lokola mwana ya ngombwe, mpe ekelamu ya misato ezalaki na elongi lokola ya moto, mpe ekelamu ya minei ezalaki lokola mpongo oyo epumbwaka. Mpe bikelamu minei ya bomoi, na moko na moko na yango ezalaki na mapapu motoba, nyonso etondi na miso zingazinga mpe na kati; mpe bazalaki na bopemi te butu na moi, bazalaki koloba ete: Mosantu, mosantu, mosantu azali Nkolo Nzambe, mosantu Mozwi-ya-Nguya-Nyonso, oyo azalaki, mpe oyo azali mpe oyo akoya." (Emoniseli 4:6a-8)

(4) BA NKOLO. "Nzinga nzinga na kiti ya bokonzi ezalaki na bakiti ya bokonzi ntuku mibale na minei [oyo ezalaki na nse] [emonanaki lokola ezingami na 'bikelamu ya bomoi' minei lokola mpe 'bakiti ya bokonzi' ya minene mpe moto oyo afandi na yango]: mpe na bakiti ya bokonzi namonaki bankulutu ntuku mibale na minei bafandi, balati bilamba ya mpembe: mpe na mitó na bango mitole ya wolo." (Emoniseli 4:4) Ekoki kozala ete bato yango bazalaki komonana lokola bato.

Mbala mingi, "bikelamu ya bomoi" mpe "bankulutu: basalaki na boyokani. Ndakisa, .

- (a) Ntango bikelamu ya bomoi basambelaki Nzambe, bankulutu bazalaki kosangana na bango. (Emoniseli 4:9-11)
- (b) Tango Mwana-Mpate alongaki kofungola buku ya bilembo nsambo, "bikelamu minei ya bomoi mpe bankulutu ntuku mibale na minei bakweyaki liboso ya Mwana-Mpate ... Mpe bayemba loyembo ya sika, Koloba: Obongi" etc. (Emoniseli 5:8-10)
- (c) Ntango ebele ya baanzelu mpe biloko nyonso oyo bizalisami bazalaki kosangana na losambo, "bikelamu minei ya bomoi balobaki Amen. Mpe bankulutu bakweaki mpe basambelaki." (Emoniseli 5:11-14)
- (d) Na libaku mosusu, balobaka ete "bankulutu mpe bikelamu minei ya bomoi ... bakweyaki liboso ya kiti ya bokonzi mpe na bilongi na bango mpe basambelaki Nzambe." (Emoniseli 7:11-12)
- (e) Mpe ntango kokwea ya Babilone ezalaki kosepela na ebele monene na likoló "bankulutu ntuku mibale na minei mpe bikelamu minei ya bomoi bakweaki mpe basambelaki Nzambe oyo afandi na kiti ya bokonzi, balobi ete: "Amen; Aleluya." (Emoniseli 19:1-4)

Na bantango mosusu bazalaki kosala makambo na lipanda.

- (a) Ntango Yoane azalaki kolela mpo ete moto moko te kati na molóngó azwamaki mpo na kofungola buku yango na bilembo nsambo, "moko na bankulutu alobaki na [ye] ete: "Kolela te," mpo Nkosi ya libota ya Yuda alongaki, mpo na kofungola buku yango. (Emoniseli 5:1-5)
- (b) Na bofungoli ya moko na moko ya bilembo minei ya yambo ya buku, moko na moko ya bikelamu minei ya bomoi azwaki ngala, na kogangaka, "Yaka," na eyano na yango moko ya bampunda minei mpe bakumbi mpunda akobima. (Emoniseli 6:1-8)
- (c) Na libaku mosusu "bankulutu ntuku mibale na minei bakweyaki na bilongi na bango mpe basambelaki Nzambe," kozanga kolobela bikelamu minei ya bomoi. (Emoniseli 11:16-18)

(5) BAANGELU. Longola biteni ya sikisiki ya bikelamu ya likoló oyo tolobeli liboso na Kondimana ya Kala mpe ya Sika, ezali na ebele ya bikelamu mosusu oyo babengaka kaka na liloba ya monene mpe oyo esangisi bato nyonso "baanzelu." Ezalaki na "baanzelu mingi ... nkoto zomi mbala nkoto zomi, mpe bankoto ya nkoto" oyo alobelaki na ye na libaku moko lokola "nzinga nzinga ya kiti ya bokonzi" (ata 101.000.000, kasi ya solo koleka, mpo motango wana ezali komonisa bobele nkoto moko na kati ya lolenge ya mibale nzokande ezali bankoto [boike] ya nkoto – nyonso etangami, motango moko ya kozanga koyeba proportions étonnantes) kosepela kolonga mwana-mpate mpo na kofungola bilembo ya buku oyo tolobeli awa na likoló (Emoniseli 5:11-12). Mpe na Buku ya Emoniseli banzelu, moko to na bituluku, balobelami na mobimba – lokola bazali mpe bisika mosusu na Kondimana ya Kala mpe ya Sika. Baebele 12:22 elobeli mpe "libele ya baanzelu oyo ekoki kotángama te" na boyokani na "Yerusaleme ya likoló."

Mission ya Ba Anzeli

Lokola baanzelu ya Nzambe mpe ya Klisto, bazali "Milimo nyonso ya mosala, oyo batindami mpo na kosala mosala mpo na baoyo bakozwa libula ya lobiko" (Baebele 1:14) – longola ba missions mosusu nyonso ekoki kozala mpo na bango na molóngó monene ya Nzambe mpe oyo emonani lokola ete ezali na ndelo te. Mingimingi, lolenge na bango elimbolami te. Mpe ntango mosusu bazalaki wana to pene na bango kozanga ete bámona bango. Kasi mingi mingi tango bamonani na bato bamonanaka lokola mibali, mpe bayebani ntango nyonso te lokola baanzelu – ata moke te, na ebandeli – na boye ete "basusu basepelisaki baanzelu kozanga koyeba." (Baebele 13:2) Mpe bakoki kozala wana kozanga ete bámona bango. (talá Genese 22:21-35 ; talá 2 Mikonzi 6:14-17)

Na banzela nini bakoki kosala mosala mpo na biso moko na moko, bayebisaka biso te. Kasi topesameli bandakisa na Kondimana ya Kala mpe ya Sika ya makambo mosusu ya mosala oyo esilaki kosalema, mpe mwa misio ya monene esakolami.

Kondimana ya Kala Maloba oyo elobeli mosala ya Anzeli

1. Genese 19:1-22 : Awa tozali na lisolo ya "anjelu mibale" (v. 1, 15) oyo bayaki na Sodome mpo na kobebisa yango mpe kobikisa Lota na libota na ye na kobebisama ya engumba. Kasi balobelami mpe lokola "bato" (v.10, 12, 16) mpe ndenge moko babimaki lokola bongo epai ya Abalayama elongo na moto mosusu oyo ayaki koyebana lokola Yehova (tala Genese 18, mpe 16-22 mingimingi). Tokoki kolobela mabaku yango mibale na Baebele 13:2 , oyo tolobeli awa na likoló.

2. Ebandeli 28:12; 31:11: Baanzelu babimelaki Yakobo na bandoto. Na moko, amonaki bango komata mpe kokita kati ya lola mpe mabele na eskalye, elembo ya bozali mpe misala na bango na bisika nyonso mibale mpe boyokani ya penepene kati na bango mibale (tala Yoane 1:51). Na mosusu, ekoki kozala ete anzeli yango azalaki "anzelu ya Yehova." (talá 31:13)

3. Nzembo 34:7 : “Anzeli ya [Yehova] atyaki kaa zingazinga ya baoyo babangaka ye, mpe abikisaki bango.” Oyo ekoki kozala anzeli ya sikisiki oyo babengaka “anzeli ya Yehova.” To, ekoki awa kozala liloba mpo na baanzeli (boike) ya Yehova lokola kelasi, lokola tozali kolobela “mpunda,” elingi koloba mpunda lokola kelasi. Soki oyo ya nsuka esengeli kozala ndimbola na makomi, talá 2 Mikonzi 6:14-16 lokola ndakisa oyo ekoki kozala.

4. Nzembo 78:49:“Abwakaki likolo na bango nkanda na ye, nkanda, mpe nkanda, mpe mpasi, etuluku ya baanzeli ya mabe.” Eteni oyo ya kokamwa ezali ndimbola ya ndambo ya poemi ya kozongisa mabe ya Nzambe na Ezipito na nzela ya maluzi ya nsomo liboso ya komema na kosikola Yisalaele na boombo kuna. Elakisi te ete “baanzeli” bazalaki mabe, kasi ete basalelamaki lokola basali ya Nzambe mpo na komema mabe ya mpasi likolo ya bafandi ya mboka – lokola na likambo ya “anzeli ya Yehova” na bantango mosusu (tala 2 Samwele 24:15-17; 2 Mikonzi 19:32-36). To, ekoki kutu kozala elobeli ya elilingi, kobenga mabe yango moko baanzeli to basali na ye.

5. Nzembo 91:11-12: “Mpo akopesa baanzeli na ye mitindo likolo na yo, Bakobatela yo na banzela na yo nyonso. Bakomema yo na maboko na bango, Noki obeta makolo na yo na libanga.” Nzembo oyo na mobimba na yango ezali kolimbola na ndenge ya poemi ezalela ya kopambolama ya bayengebene – kolimbola bokengi na bango ya molimo na oyo etali bokengi ya nzoto. Vr. 9-10 oyo ezali liboso na yango na American Standard Version (esaleli libongoli na yango ya pembeni ya v. 9) etángi boye: “Lokola olobi ete: [Yehova] azali ekimelo na ngai, Okómisi Oyo-Aleki-Likoló esika na yo ya kofanda; Mabe ekoyela yo te, mpe boluzi moko te ekopusana pene na hema na yo.” Na nsima, kolanda v. 11-12. Ndenge totángi yango likoló, na mosala ya baanzeli oyo esengami. Satana azongelaki likambo oyo epai ya Yesu (na bolongolami ya ntina) na moko ya komekama na ye, kosala yango elaka ya nzoto epai na ye – “Soki ozali Mwana ya Nzambe. (Matié 4:5-6)

6. Ezekiele 9:1-11 : Yango ezali eteni ya molongo ya bimonaneli oyo epesami na Ezekiele na oyo etali makambo ya nsóni na Yelusaleme mpe etumbu ya Nzambe likolo ya bafandi na yango oyo bazali na ngambo (tala 8:1-4). Na mokapo 9, amonaki “mibali motoba” moko na moko “na ebundeli na ye ya kobebisa na loboko” (vs.1-2), bafundami mpo na koboma nkanda ya Nzambe; kasi ndimbola ya makambo oyo Ezekiele amonaki ezalaki mingimingi lokola nde bazalaki baanzeli na esika ya kozala bato ya solosolo. “Mpe moto moko na katikati na bango alataki bilamba ya lini, na nsinga ya enki ya mokomi pembeni na ye” (vs.2,3,11), azalaki mpe eteni ya maye Ezekiele amonaki na boyokani na “bakerubi” ya mokapo oyo elandaki, mpe maboko na ye mibale etondaki na makala ya moto uta kati na bakeruba mpo na kopalangana likolo ya engumba. (10:2,6-7) Ezali bongo.

7. Danyele 3:19-28 : Nebukadanesala atindaki Shadrake, Meshake, na Abedenego babwakama na litumbu ya mító, mpe na nsima amonaki elongo na bango moko oyo alobaki ete azalaki «lokola mwana ya banzambe»; mpe ntango babikisamaki kozanga kozoka, alobaki ete: “Nzambe ya

Shadrake, Meshake mpe Abedenego apambolama, oyo atindaki anzelu na ye, mpe abikisaki basaleli na ye oyo batyelaki ye motema." bongo na bongo.

8. Danyeale 7:9-12 : Yango ezalaki moko ya bimonaneli oyo Danyeale amonaki na butu. Alobi ete: "Namoni (natalaki) kino kiti ya bokonzi etiamaki, mpe moko oyo azalaki ya kala ya mikolo afandaki ... bankoto ya bankoto basalaki mpo na ye, mpe nkoto zomi mbala nkoto zomi batelemaki liboso na ye." Bato yango, mbala mosusu, bazalaki baanzelu oyo bazalaki kobenga mpe kobenga ye. (Talá Emoniseli 5:11)

9. Danyeale 8:15-27 : Gabriel (anzelu ya Nkolo, Luka 1:11, 19, 26) abengamaki mpo na kolimbola na Danyeale emonaneli oyo awutaki komona kasi asosolaki te.

10. Danyeale 9:20-27: "Mpe ntango nazalaki koloba mpe kobondela, mpe koyambola lisumu na ngai epai ya bato na ngai Yisraele, mpe kopesa libondeli na ngai liboso ya Yehova Nzambe na ngai mpo na ngomba mosantu ya Nzambe na ngai; iyo, ntango nazalaki koloba libondeli na ngai, moto Gabriel [emonani ete anzelu Gabriele, ndenge tolobeli yango liboso]. Oyo namonaki na emonaneli na ebandeli, apumbwaki nokinoki." ngai, penepene na ntango ya mbeka ya mpokwa. Mpe alakisi ngai, mpe alobaki ete: "Ee Danyeale, nabimi sikawa mpo na kopesa yo mayele mpe bososoli." (Na nsima, nsango oyo Gabriel apesaki)

11. Danyeale 10:10 - 11:1: "Mpe talá loboko moko esimbaki ngai [elobaki Danyeale nsima ya emonaneli oyo etikalaki ye na makasi te mpe alalaki mpongi makasi], oyo etyaki ngai na mabolong na ngai mpe na maboko na ngai. Mpe alobaki na ngai ete: 'Ee Danyeale, yo molingami mingi, sosolá maloba oyo nazali koloba na yo, mpe telema epai ya yo sikoyo.'" atindaki: mpe ntango alobi liloba oyo, natelemaki na kolenga mikolo; kasi, tala, Mikaele, moko ya bankumu [ya solo "anjelu-mokonzi" Yuda 9], ayaki kosalisa ngai mpe natikali kuna elongo na bakonzi ya Perse. tala, mokonzi ya Grèce akoya.

Moto yango oyo ayebani te alobeli ye moko na ndenge oyo ekosala ete azala penepene na Mikaele, anzelu-mokonzi. Mpe kaka moto yango apesaki Danyeale makambo oyo etikali na Mokapo 11 an on to 12:4. Lisusu, na 12:1 alobeli "Mikaele"...., mokonzi monene oyo ateleme mpo na bana ya bato na yo" – elingi koloba, moyengebene ya Yisraele – anzelu mobateli ya bato ya Nzambe, ekomonanaka lokola – azali na kati na ntina ya Nzambe mpe bato ya botosi ya Nzambe mpo na kotelemela Satana mpe basali na ye.(Cf. Emoniseli 12:7-8.)

Ba références ya Nouveau Testament na ba Servives ya Angel.

1. Luka 1:5-23 : Anzelu Gabriel atindaki epai ya nganga-nzambe moko na nkombo Zakaria, mpo na kosakola mbotama ya Yoane Mobatisi.

2. Luka, 1:26-38: Anzeli Gabriele atindaki mpe na “engumba moko ya Galilai, nkombo na yango Nazarete,” epai ya ngondo moko na nkombo Maria, mpo na kosakola mbotama ya YESU, “mwana ya Oyo-Aleki-Likoló.”

3. Matai 1:18-25: Anzeli ya Nkolo abimelaki Yozefe, oyo Maria abalanaki, mpo na kondimisa ye ete ezalaki na Molimo Mosantu nde azalaki na zemi, mpe ete abanga te kozwa ye epai na ye.

4. Luka- 2:8-20: Anzeli moko ya Nkolo, oyo asanganaki na mbalakaka na “ebele ya mampinga ya likoló,” abimelaki babateli ya mpate oyo bazalaki kokengela etonga na bango na butu pene na Beteleme, mpo na kosakola mbotama ya Yesu na engumba wana mpe kolakisa bango ndenge ya koluka ye.

5. Matai 2:13-15 : Anzeli moko ya Nkolo abimelaki Yozefe na ndoto mpo na kotinda ye amema mwana na mama na ye na Ezipito mpo na kobebisa milende ya Erode mokonzi mpo na koboma ye.

6. Matai 2:19-23: Anzeli ya Nkolo abimelaki Yozefe na ndoto, tango Erode akufaki, po azongisa mwana na mama na ye na mokili ya Yisalaele.

7. Matai 4:11 : Nsima ya batisimo ya Yesu, mikolo 40 ya kokila bilei, mpe kolonga kotelemela komekama ya Zabolo, "tala, baanzelu bayaki mpe bapesaki ye. (Talá mpe Marko 1:13) .

8. Matai 13:36-43: Na ndimbola na ye ya Lisese ya Matiti ya matiti mabe, Yesu alobaki "kobuka mbuma ezali nsuka ya mokili; mpe babuki mbuma bazali baanzelu.... Mwana ya moto akotinda baanzelu na ye, mpe bakoyanganisa na bokonzi biloko nyonso oyo ezali kobetisa libaku mpe bato oyo basalaka mabe, mpe bakobwaka bango na litumbu ya móto," etc..

9. Matai 13:47-50: Na Lisese ya Monyama, alobaki ete "na nsuka ya mokili: baanzelu bakobima, mpe bakokata bato mabe na kati ya bayengebene, mpe na nsima bakobwaka bango na litumbu ya móto," etc..

10. Matei16:27: "Mpo Mwana ya moto akoya na nkembo ya Tata elongo na baanzelu na ye, mpe na nsima akofuta moto na moto engebene na misala na ye." (Talá na 25:31-46)

11. Matai. 18:10: "... mpo nazali koloba na bino ete na bokonzi ya likolo baanzelu na bango batalaka ntango nyonso elongi ya tata na ngai oyo azali na lola." (Talá Misala 12:15)

12. Matai 24:30-31: "... bakomona mwana ya moto azali koya na mapata ya lola na nguya mpe na nkembo monene. Mpe akotinda baanzelu na ye na lokito monene ya kelelo, mpe bakosangisa baponami na ye uta na mipepe minei, uta nsuka moko ya lola kino na nsuka mosusu." (Talá mpe Malako 13:26-27; mpe 1 Batesaloniki 4:16)

13. Matai 25:31-32: "Kasi ntango Mwana ya moto akoya na nkembo na ye, mpe baanzelu banso elongo na ye, wana akofanda na kiti ya bokonzi ya nkembo na ye: mpe liboso na ye bikólo nyonso ekoyangana" – mpo na kosambisama. (v.33-46) oyo ezali na kati. (Talá Mokapo, 16:27; lisusu, Yuda 14-15)

14. Matai 28:1-10 : Na ntongo ya lisekwa ya Klisto, "anzelu ya Nkolo akitaki uta na lola, mpe ayaki mpe abalusaki libanga, mpe afandaki likolo na yango" etc. (Tala mpe Marko 16:1-7; Luka 24:1-7,22-23; tala Yoane 20:11-13)

15. Marko 8:38: "Mpo ete moto nyonso oyo akoyoka nsɔni mpo na ngai mpe mpo na maloba na ngai na nkola oyo ya ekobo mpe ya masumu, Mwana ya moto akoyoka nsɔni mpo na ye, ntango akoya na nkembo ya Tata elongo na baanzelu basantu." (Talá Luka 9:26; 12:8-9; talá Matai 10:32-33)

16. Luka 15:10: "Nalobi na bino ete, esengo ezali na miso ya baanzelu ya Nzambe mpo na mosumuki moko oyo abongoli motema."

17. Luka 16:22: "Mpe esalemaki ete mosengi [Lazalo] akufaki, mpe baanzelu bamemaki ye na ntolo ya Abrahamama."

18. Luka- 22:43: "Mpe anzelu moko uta na lola abimelaki ye [Yesu, na elanga ya Getesemane], azali kolendisa ye." (Talá Matai 4:11)

19. Mis.

20. Mis.

21. Mobeko mwa moke. 7:53: Stefano, na lisikulu na ye liboso ya Sanedrina, alobaki na lopango ete, "Bino ... boyambaki mobeko [ya Moize] lokola etiamaki na baanzelu, mpe botosi yango te." (Talá Bagalatia 3:19; Baebele 2:2)

22. Misala 8:26: «Anzelu ya Nkolo» apesaki mitindo na Filipe, mosakoli ya nsango malamumu, alongwa na Samaria mpe akende na sudi na nzela ya Yelusaleme mpo na kokende na Gaza, epai wapi akutanaki na mokube moko ya Ethiopie mpe abongolaki ye na Klisto. (v. 27-39)

23. Mis.

24. Misala 12:5-11: «Anzelu ya Nkolo» abikisaki ntoma Petelo na boloko pe apekisaki kobomama na ye na Erode.

25. Mis. (Talá Matai 18:10)

26. Misala 12:23: «Anzeli ya Nkolo» abetaki Erode na ndenge akufaki, po apesaki Nzambe nkembo te tango andimaki kokumisama lokola «nzambe».

27. Mis.

28. Mis.

29. 1 Bakolinti 11:10 : Ntoma Paulo akomaki ete mwasi asengeli kozala na "elembo ya bokonzi na motó na ye, mpo na baanzelu" – mbala mosusu mpo na komitungisa na bango ete bato nyonso bátosa Nzambe. (Talá Luka 15:7,10)

30. 1 Batesaloniki 4:16 : «Mpo ete Nkolo ye moko akokita na lola na makelele, na mongongo ya anzeli-mokonzi, mpe na kelelo ya Nzambe.

31. 2 Batesaloniki 1:7-10 : «Nkolo Yesu akobima uta na lola elongo na baanzelu na ye ya nguya» (King James Version), tango akoya kozongisa mabe na bato mabe pe kokumisama na basantu na ye.

32. 1 Timoté 3:16 : «Ye oyo amonanaki na mosuni» (tala Yoane 1:1-1,14; 1 Yoane 1;1-4; 3:5) "amonanaki na baanzelu" – emonani ete ntango azalaki awa na mabele. (talá Matai 4:11; Malako 1:13; lisusu, Luka 2:13; 24: 4-7; Misala 1:10-11; talá Yoane 1:51)

Bosukisi ya Mission ya Baanzelu

Misala ya baanzelu ekeseni na lisolo ya bato, kasi esalelami mingi na bokambi mpe bobateli ya Nzambe na ndenge ya bobateli bato na ye – "atindami mpo na kosala mosala mpo na bolamu ya baye bakozwa libula ya lobiko." (Baebele 1:14) Mpe komonana lokola bato; bapaya mpe bato na mabaku mosusu "basepelisaki baanzelu kozanga koyeba." (Baebele 13:2)

Komantere: Baanzelu basalaka mosala ya Nzambe epai ya baklisto ata soki bayebi mosala yango te.

Ezali possible mpo na biso tozala ba récipiens ya ba ministères na bango mpe toyeba yango te. Ekoki mpe kozala ete bilimo ya bayengebene nyonso ezali na liwa oyo baanzelu bamemaka yango na paladiso ya Hade lokola na likambo ya Lazare. (Luka 16:22)

Na nsuka, emonani lokola ete na nsima tokosangana na bango na mokili ya likoló. (Baebele 12:22-24)

GABRIEL, oyo azali

Balobeli ye mbala mibale na Kondimana ya Kala, mpe balobeli ye lokola "moto Gabriel," mpo azali na lolenge ya komonana ya moto. Na likambo ya yambo, abimelaki profeta Danyele mpo na kolimbola emonaneli oyo amonaki kasi asosolaki te (Daniele 8:1-19). Na likambo ya mibale,

abimelaki Danyele ndenge moko, na mbala oyo mpo na koyanola na libondeli mpe mpo na kolakisa ye lisusu na ntina na emonaneli oyo amonaki. (9:20-23) Ezali bongo.

Gabriele alobelami mpe mbala mibale na Kondimana ya Sika. Na likambo ya yambo, abimelaki Zakaria, tata ya Yoane Mobatizi, mpo na kosakola na ye mbotama ya oyo ya nsuka, kolobaka "Ngai nazali Gabriel, oyo atelemi liboso ya Nzambe; mpe natindamaki mpo na koloba na yo, mpe komemela yo nsango malamumu oyo" (Luka 1:5-23). Mpe sanza motoba na nsima atindamaki uta na Nzambe na "engumba moko ya Galilai, nkombo na yango Nazarete," epai ya ngondo moko na nkombo Maria, mpo na kosakola epai na ye ete akozwa zemi na nguya ya Molimo Mosantu mpe akobota mwana mobali, oyo asengelaki kobenga Yesu, mpe oyo akobengama Mwana ya Oyo-Aleki-Likoló. (1:26-38) Ezali bongo.

MICHAEL

Nsima ya emonaneli moko boye ya Danyele, Nzambe atindaki moto alimbolela ye ntina na yango, nzokande mokonzi ya bokonzi ya Perse azwaki retard; kasi, alobaki na Danyele ete: "Mikaele, moko ya bakonzi minene, ayaki kosalisa ngai." Mpe liboso ya kolongwa, ayebisaki ye ete, "moto moko te azali kotelemela ngai [mokonzi ya Perse mpe mokonzi ya Grèce], kasi Mikaele mokonzi na yo." .

Na Kondimana ya Sika, na Yuda 9, abengami "Mikaele anzelu-mokonzi" (niveau ya likolo ya anzelu), mpe alimboli lokola abundaki na zabolo mpe "azalaki kowelana mpo na nzoto ya Moize." Mpe, na nsuka, na Emoniseli 12;7-9, totangi: "Mpe etumba esalemaki na lola: Mikaele mpe baanzelu na ye babimaki kobunda na dalagona; mpe dalagona abundaki mpe baanzelu na ye; mpe balongaki te, mpe esika na bango ezwamaki lisusu na lola te. Mpe dalagona ebwakama na nse, nyoka ya kala, oyo babengaka Zabolo mpe, mokosi ya mokili mobimba; azalaki." abwakami na mabele, mpe baanzelu na ye babwakami na nse elongo na ye." Nyonso wana emonanaki na Yoane na emonaneli, ntango azalaki na Esanga ya Patmos.

SATANA

Liloba ya Lingelesi euti na liloba ya Liebele Satana na Kondimana ya Kala mpe liloba ya Greke Satanas na Kondimana ya Sika. Ndimbola na yango ya moboko ezali "monguna." Ebongolami « Satana », elingi koloba monguna monene ya Nzambe mpe ya moto mpe Nzambe andimaka yango na kati ya ndelo mosusu mpo na boumeli ya eleko ya komekama ya moto awa na mabele kasi esengelaki kozala na "moto ya seko" na nsima elongo na ba agents na ye. (Matai 25:41) Exception moko ezali tango Yesu abengaki Petelo "Satana" na ndimbola ya moto lokola Satana tango atyaki ntembe na esakola ya Nkolo na biso ya liwa na ye oyo ezali kopusana na Matai 16:23; Malako 8:33).

Ezaleli mpe Bomoto

Na Emoniseli 12:9, epai wapi azali komonisama na elilingi lokola "dalagona." Balobeli ye lokola "nyoka ya kala, oyo babengaka Zabolo; mpe Satana, mokosi ya mokili mobimba." Liloba "Zabolo" elakisi mofingi, oyo azali koloba na nko maloba ya lokuta to mofingi. Mpe kobengama "nyoka ya kala ... mokosi" ezali polele kolobela nyoka oyo, lokola mosali ya Satana, na lokuta mpe kofinga Nzambe akosaki Eva na elanga ya Edene (Genese 3), mpe akambaki ye mpe Adama na lisumu oyo esukaki na liwa ya mosuni mpo na bango mpe bakitani nyonso. Na yango, Yesu alobaki na Bayuda oyo bazalaki koluka koboma ye: "Bozali ya tata na bino zabolo, mpe bamposa ya tata na bino ezali mokano na bino. Azalaki mobomi uta ebandeli, mpe ateleme na bosolo te, mpo ete bosolo ezali te kati na ye. Ntango azali koloba lokuta, alobaka na ye moko: mpo azali moto ya lokuta, mpe tata na yango" (Yoane 8:44). Ntoma Paulo alobeli "nyoka [oyo] akosaki Eva na mayele mabe na ye" (2 Bakolinti 11:3), na ntina ya "mayele ya zabolo." (Baefese 6:11) Mpe ya "mayele na ye" (2 Bakolinti 2:11). Akoki komonana lokola "anzelu ya pole" (2 Bakolinti 11:14). Lisusu, na bokeseni, "monguna na yo, zabolo lokola nkosi oyo ezali konguluma, azali kotambola, koluka nani akoki kolya." (1 Petelo 5:8)

Origine na Destin

1. Emonani lokola ete Satana akelamaki lokola anzelu ya Nzambe ya lokumu ya likolo, kasi oyo aleki mpenza likolo te, mpe azalaki mokambi ya "baanzelu oyo basalaki masumu" mpe "babwakama na nse," lokola elobelami na 2 Petelo 2:4 mpe Yuda 6. Na mokapo ya nsuka, elobami ete "batikaki bokonzi na bango moko te, kasi batikaki esika na bango ya kofanda," elingi koloba ete basepelaki te na oyo bapesaki bango molongo mpe sphere.

2. Na Emoniseli 12:7-9, totangi boye: "Etumba esalemaki na lola: Mikaele na baanzelu na ye babimaki kobunda na dalagona; mpe dalagona abundaki, mpe baanzelu na ye; mpe balongaki te, mpe esika na bango ezwamaki lisusu na lola te. Mpe dalagona monene abwakama na nse, nyoka ya kala, oyo babengi Zabolo mpe Satana, mokosi ya mokili mobimba; abwakami na mabele, mpe baanzelu na ye babwakami na nse elongo na ye."

Komantere: Yango ezalaki eteni ya emonaneli oyo Yoane azwaki na Esanga ya Patmos, elilingi ya oyo esalemaki lokola mbano ya komeka ya Satana mpo na kobebisa Yesu nsima ya kobotama na ye, mpe na nsuka akokisaki kobakama na ye na ekulusu – kaka mpo ete Nzambe asekwisama uta na bakufi mpe "akamatama epai ya Nzambe, mpe na kiti na ye ya bokonzi." (12:4-5) Ezali bongo.

3. Na Matai 25:41, Yesu alobeli "moto ya seko oyo ebongisami mpo na Zabolo mpe baanzelu na ye." Na yango, Satana asengeli kozala anzelu moko ya nguya elongo na baanzelu mosusu oyo basanganaki elongo na ye, kaka ndenge Mikaele azalaki anzelu moko ya nguya ("anzelu-mokonzi, "Yuda 9) mpe, engebene bililingi ya Emoniseli 12, azalaki naino na baanzelu mosusu oyo basanganaki elongo na ye. Baanzelu oyo bakweyaki, bakisa mpe Satana, babwakami naino te na "moto ya seko," kasi babombami mpo na kosambisama" (2 Petelo 2:4) – Yuda alobi "kino na bosambisi ya mokolo monene" (Yuda 6). Na ntembe te oyo ezali "mokolo" oyo Nzambe aponaki

mpo na kosambisa mokili na bosembo na nzela ya "moto" oyo asekwisaki uta na bakufi.(Misala 17:31)

4. Na Yobo (1:6,7,7,8,9,12,12; 2:1,2,2,3,4,6,7) tozali na kolobelama na biso ya liboso ya "Satana" na nkombo wana – oyo ebengami na Liebele lokola "Satana," emonani ete na lolenge ya kozala na esika ya liboso.

Bonkoko ya kala emonisi ete Yobo azali na Yobabe, Mokonzi ya mibale ya Edome (Genese 36:33); mpe bato bakanisaka ete Uze ezalaki pembenipembeni ya ndelo ya Palestine mpe Arabie, banda na Edome na nördi mpe na esti tii na ebale Efrate. Eteni wana ya mokili ya Uze oyo bonkoko ebengi Yobo ndako ezalaki Haurane, na esti ya Mbu ya Galilai, eteni na yango ebengamaki na nsima Bashane, mpe Golane (ti lelo).

Zabolo

Liloba "zabolo" esi elobami lokola mofingi ya kopakola - mofingi – mofundi ya lokuta. Bifundeli nyonso ya Satana ezali mpenza lokuta te, kasi nyonso ezali na makanisi mabe, mpe mingi na yango ezali lokuta. Lokola azali monguna ya kala {oyo asili kosimbama makasi to ya kala} ya Nzambe mpe ya moto, afundi moto epai ya Nzambe (Yobo 1:6-11; 2:1-5; Emoniseli 12:9-19), mpe Nzambe epai ya moto (Genese 3:1-15). Liloba ya Greke ebongolami na ndenge ebongi mingi "zabolo: ezali diabolos. Ebongolami "mofundi ya lokuta" na 1 Timote 3:1 mpe 2 Timote 3:3, mpe "mofingi" na Tito 2:33, "zabolo" mbala moko (Yoane 6:70), esika Yesu alobaki mpo na Yuda Mosikariote ete azalaki "zabolo" – "zabolo" te.

Belial

Oyo ezali lolenge ya Greke ya liloba ya Liebele beliyaal, oyo elimboli kozanga ntina. mabe, moninga ya nse mpe ya kobanga Nzambe te.

Beelezebul

Na Vulgate ya Latin ya Jérôme (na nsuka ya ekeke ya 4 T.B.) ya mokanda ya Greke ya Kondimana ya Sika Beelzeboul na Matai 10:25; 12:24, 27; Malako 3:22; Luka 11:15,18,19), mpe ezwamaki na mabongoli mingi ya Lingelesi soki nyonso te. Esalelamaki na banguna ya Bayuda ya Yesu mpe na Ye moko lokola mpe mpo na "mokonzi ya bademo" mpe esalelamaki mpo na "Satana." (Matai12:24-27) Ezali bongo.

Momekami

Bolimbisi wana ezali na Matai 4:3 mpe 1 Batesaloniki 3:5 – na ndenge ya solo, oyo ya komekama, mpe oyo ya komekama, na ndenge ya kolandana. Satana lokola momekami azali kosenga misala ya mabe.

Moto ya Mabe

Talá Matai 13:19, 38-39; 1 Yoane 2:13-14; 3:12; 5:18.

Mokosi

Talá Emoniseli 12:9; cf. 20:3, 8.

Moto oyo afundaki

Talá Emoniseli 12:10; cf. Yobo 1:11; 2:4-5 .

Monguna

Talá Matai 13:39 .

Monguna

Talá 1 Petelo 5:8; liloba ya Greke ezali antidikos, oyo na ebandeli elimbolaki motemeli na mokanda ya kosamba, kasi ekómaki kosalelama lokola liloba ya monene mpo na monguna ezala na tribinale to te. Na mokapo ya nsuka, Satana esalelami lokola verbe, elimboli kofunda, kozala monguna. (talá Zekalia 3:1)

Lucifer??? Tokanisaka Te.

Mabongoli ya liboso ya Biblia ya Yisaya ezali na "Ndenge nini okwei uta na lola, O Lusifere, mwana ya ntongo! Ndenge nini okatamaki na mabele, oyo elembisaki mabota." Kasi na mokanda moko, elobi bongo. "To, O monzoto ya mokolo." Kasi contexte ya Yisaya 14:3-23 ezali kolakisa liloba oyo esengeli kosalelama na koloba na "mokonzi ya Babilone" (v.4), monzoto oyo elekaki kongenga na lola ya politiki na tango wana, Satana te, atako bokokanisi nyonso kati na bango mibale mpe bandimbola nyonso ya hyperbole oyo esalelamaki, mingi na yango ezali komonisa lolendo ya mokonzi ye moko ya lolendo mpe ya lolendo mpe mikano ya mposa makasi, oyo kala mingi te ekopekisama na yango kokweisa mpe kokweya.

Contexte oyo touti kolobela ezali komonisa eteni ya mibale ya "mozito" to oracle contre ekolo ya Babilone yango moko, kobanda na Yisaya 13:1. Esakweli mosusu ya ndenge wana ezwami na Ezekiele 28: 1-19, oyo ezali kotemela "mokonzi ya Tulo," oyo ezali kolimbola lolendo na ye oyo eleki ndelo mpe kokebisa ye mpo na kopusana pene na liwa (vs.1-10), oyo elandi na "kolela mokonzi ya Tulo" ya kotyola (vs.11-19), pene na ntembe te ete ezalaki ndenge moko na "mokonzi."

Mokapo 4

Bademo

Boyekoli oyo na ntina ya Bademo ekozala na boyokani na bango mpe kosangana na bango na makambo mosusu mpe lokola losambo ya bapakano, bindimeli mpe mimeseno bakisa mpe astroloji, mpe losambo ya bankoko, bilimo mabe mpe nécromantie, koyebisa makambo oyo ekoya, kobotama lisusu na nzoto ya maji, bopanzani ya milimo, mpe lolenge nyonso ya masapo biyambayamba, mpe bongo na bongo.. Basusu kati na yango tokoki kolobela lisusu te longola se soki kaka na mbalakaka mpe na mokuse.

Atako ezali na makambo mingi te oyo elobeli likambo yango, Biblia epesi biyano ya solosolo to ya solo te na pene na mituna nyonso oyo ekoki kotunama to oyo ekoki kotunama. Kasi ekozala mokano na biso ya kolobela makambo ndenge na ndenge ndenge tokoki na makomi mpe oyo ekosalisa tókanga ntina na yango.

Na Biblia liloba "elimo," kasi molimo te esalelami mpo na oyo ezali moto te lokola mpe biloko ya bato, ya malamau mpe ya mabe, lokola NZAMBE, MOLIMO MOSANTU mpe KRISTO, BAANGELU mpe BADEMO. Likambo moko ya kosepelisa ezali ete kondima na mokili ya bilimu (ezala ya malamau to ya mabe) esili komonisa mimeseno nyonso oyo eyebani na mabele mobimba kaka na mikili ya Biblia te, kasi mpe na mimeseno ya Basemite, ya Ezipito, ya Bagreke mpe ya Loma oyo ezalaki mingi na mikili wana.

Liloba ya Lingelesi "demon" ezali lolenge ya anglicisé ya nkombo ya Greke daimon mpe ezwami ezala na Kondimana na biso ya Sika mpe na LXX (libongoli ya Greke ya Kondimana ya Kala ya pene na mobu 250 liboso ya ntango na biso).

Septante (LXX) elobeli bato ya botomboki "oyo bazalaki kotumba mpaka ya malasi likoló ya bitumbelo ya babriki kozanga koyebisa nani kasi biloko oyo epekisami ya losambo; na ndakisa, Baala mpe banzambe mosusu ya bapakano."

Bondimi moko oyo bato mingi bazalaki kondima na mokili ya Bagreke to ya Bagreke liboso ya ntango ya Kondimana ya Sika ezalaki "Milimo ya bato oyo bakufaka ekómaka bademo ntango bakabwani na nzoto ya mabele." (A. Campbell. Mbala mingi, makambo oyo ezalaki kosalema ezalaki ya kobombama tii ntango bayebaki ete ezali mosala ya demo. Bademo mosusu bazalaki kondimama ete bazalaki bato ya malamau, bazalaki kaka kolinga bambeka oyo esengeli, basusu básala banguna mpe básala mabe – ata na mobulu, mpe basengelaki kotemela bango na nzela ya makasi koleka. Kozala na bademo, oyo ezalaki kobimisa bamaladi, ekómaki mpe likambo oyo bato mingi bazalaki kondima. Mpe ezalaki mpe bongo na momeseno ya koluka kobengana to kobimisa bilimu mabe na nzela ya maji.

Mimeseno ya nsani

Mokili mobimba ya bapakano ezalaki na makanisi oyo ekokani na bindimeli oyo bato mingi ya Bagreke bazalaki kondima na oyo etali bilimo. Likanisi wana eyambaki nguya oyo ezali kosala kati na banzambe ya likolo mpe moto, bakisa mpe bilimu ya bakufi, mingi lokola baanzelu bamonisami

na Kondimana ya Kala lokola bazali kosala kati na Yehova mpe moto. Kasi makomi ya Kondimana ya Kala epekisaki bato ya Nzambe kondima bindimeli mpe misala ya bapakano, lokola na nsima Kondimana ya Sika esalaki mpe esalaka.

Kondimana ya Kala mpe ya Sika ezali kokweisa lokola makambo ya nsɔni mimeseno mpe bindimeli ndenge na ndenge ya bapakano oyo etali bademo ndenge elandi:

- (1) momeseno ya kolekisa mwana na bango ya mobali to mwana na ye ya mwasi na mɔto
- (2) oyo esalelaka makambo ya kosakola, .
- (3) oyo esalaka makambo ya kosakola (eloko oyo emonisaka makambo ya kosakola), .
- (4) moto oyo azali kosala enchanteur, .
- (5) nganga-nkisi, .
- (6) moto oyo asalaka charme, .
- (7) mopesi-toli ya elimo oyo eyebani, .
- (8) ndoki moko, .
- (9) moto oyo asalaka ba-necromans.
- (10) kosakola makambo, .
- (11) maji, .
- (12) kindoki (ndoki, lokola mpe ndoki) .
- (13) astroloji, .
- (14) ba pronostiques ya sanza na sanza, .
- (15) kobengana bilimu mabe, .
- (16) biyambayamba, .
- (17) ekeko (mpe maloba ya bandeko), .
- (18) kosala makambo ya lokuta (ntina oyo tokolimbolama na nsima).

Ndimbola ya mwa misala yango

1. Koleka Mwana mobali to Mwana mwasi na Na nzela ya Mɔto lokola losambo:

Yango ezalaki lolenge moko ya kopesa bana mbeka, oyo ezalaki kosalema mingi na Kanana mpe na zingazinga na yango, mpe momeseno ya nsɔni.

Komantere: Momeseno ya kosopa zemi ya lelo ekokani na momeseno ya kopesa mbeka ya bana na losambo ya bikeko?

2. Kosambela bikeko

Na maloba mpenza, losambo ya bikeko ezali losambo ya bikeko to bikeko lokola nzambe; na ndenge ya elilingi, kolekisa ndelo ya kokangama to kokumisa eloko nyonso, na ndimbola oyo "lokoso" balobaka ete ezali losambo ya bikeko (Bakolose 3:5). Liloba na biso ya Lingelesi "idol" euti na grec eidolon, eloko oyo emonanaka, elilingi to bokokani – oyo ezali komonisa lolenge ya eloko, ezala ya solo to ya makanisi. Na maloba mosusu, ezali komonisa eloko oyo ezali te na oyo etali

bosolo. Kasi, na makanisi ya bapakano, na kopesaka bambeka na bikeko "bapesaka mbeka na bademo, kasi epai ya Nzambe te: mpe nalingi te ete bino [baklisto] bozala na boyokani na bademo." (1 Bakolinti 10:20)

Ntango apesaki Mikanda zomi na Yisraele na Sinai, Yehova alobaki ete; "Okozala na banzambe mosusu te longola se ngai. Okosala mpo na yo ekeko oyo eyemami te, to lokola eloko moko te oyo ezali na likoló, to oyo ezali na mabele na nse, to oyo ezali na mai na nse ya mabele: okofukama liboso na bango te, mpe okosalela bango te, mpo ngai Yehova Nzambe na yo nazali Nzambe ya zuwa." (Kobima 20:4-5)

Engebene Baloma 1:18-32 , na ebandeli lingomba ezalaki kondima Nzambe kaka moko (kosambela Nzambe moko ya solo), kasi te na banzambe mingi (kondima banzambe mingi) mpe losambo ya bikeko te (kosambela bikeko). Ezali na mokanda moko te oyo elobeli kosambela banzambe mingi to kosambela bikeko liboso ya mpela. Kasi ekomonanaka lokola ete mabota mingi te na nsima, oyo esalemaki "Batata na bino bafandaki kala na ngambo mosusu ya Ebale [Efrate], kutu Tera, tata ya Abalayama, mpe tata ya Nahore; mpe bazalaki kosalela banzambe mosusu." (Yosua 24:2)

3. Biyambayamba

Biyambayamba etongami likoló na mayoki ya bobangi oyo ezangi ntina, kondima ya ebongiseli ya losambo oyo etalelami (na bato mosusu longola se mondimi) lokola oyo ezangi lisungi ya malam, bilimu mabe to kondima na bilembo, biloko ya kobenda likebi mpe bilembo. (euti na Funk & Wagnalls dictionere ya sika ya mosala ya monoko ya Lingelesi)

Mimeseno na biso, ata kati na baklisto, ezali mpenza te na bitika ya biyambayamba ya kala. Biyambayamba oyo bato mingi bazalaki na yango na Moyen Âge ezalaki ete zabolo akoki kokota na moto na ntango oyo azali kokengela te ntango azali koswa, kasi yango ekokaki kopekisa soki moto moko oyo azali wana asengaki Nzambe mbala moko; eg, "Nzambe apambola yo" tango mutu azali ko étouffer oyo esangisi kondima na bango na nguya ya magie na kindoki. Kati na biloko mosusu ya ndenge wana oyo esimbami ezali na kondima ete 13 ezali motángo ya chance te, kondima ete liso mabe, ete kobuka talatala epesaka chance mabe, mpe, na ngambo mosusu, ete nsonge ya mpunda, makolo ya lapin, to trèfle ya nkasa minei ememaka chance. Oyo epalangani mingi mpe oyo ezwami na motuya mingi na mikolo na biso ezali ya kozala na bondimi na horoscope oyo ebimisami mpo na kotambwisa misala ya mokolo na mokolo ya moto, oyo etongami likoló na bindimeli ete minzoto (oyo bato mingi bandimaki kala ete ezali bademo, banzambe mpe banzambe-mwasi) ezali na bopusi likoló na bikólo mpe bato mokomoko mpe ete banganga-minzoto bakoki na nzela na yango kosakola makambo oyo ekosalema na bomoi ya moto. (Talá na nse na nse ya liloba "Astrologie")

4. Kosakola makambo ya kosakola makambo

Oyo ezali lolenge oyo bato balukaka, to balobaka ete bázwa bansango na nguya oyo eleki bato ya banzambe, na kosaleláká biloko ndenge na ndenge ya mosuni. (Talá Ezekiele 21:21). Ekeseni na bisakweli oyo epemami mpenza. Na Kondimana ya Sika (Misala 16:16), mosali ya ndako amonisami lokola "azali na molimo ya kosakola" – na maloba mpenza, "elimo ya python, nkombo ya nyoka ya masapo oyo Apollo abomaki. (Harper's Analytical Greek Lexicon)

5. Kokitisa motema

Moto oyo alobi ete azali na bososoli oyo eleki mayele ya bato mpe azali na likoki ya kobimisa basekele mpe kosakola makambo, momoni, mosakoli, baoyo bazalaki na elimo mabe (oyo emonisami na nzambe to nzambe-mwasi ya bapakano) ntango bazalaki kopesa nsango na bango ya maloba. (Vine, Diksonere ya kolimbola). Esalelami ata moke te na Kondimana ya Kala to ya Sika ya basakoli ya Nzambe.

6. Mokolo ya Augusto

Kosakola makambo na nzela ya ba auspices to bilembo, na yango, bisakweli oyo etongami likoló na kopumbwa ya bandeke, koleisa biloko ya mbindo, makambo oyo ezali kosalema na likoló, lokola météore to éclipse; mpe bisakweli oyo etongami likoló na eloko nyonso – lokola bambwa ya moindo, bandoto ya mabe, mikolo to mituya ya chance te mpe kobukana ya batalatala.

7. Kosolola na Molimo oyo oyebi malamumu

Mbala mingi, bakanisaka yango lokola kotuna, to koloba ete azali kosolola, na elimo oyo moto azali na boyokani na yango mpe akoki kobenga mpo na kozwa nsango, toli, to lialisi, lokola na likambo ya mosali ya ndako oyo azali kosakola na Misala 16:16-18 .

8. Mosali ya nkisi

Ndoki ezali libongoli ya liloba ya Liebele yiddeoni, oyo ayebi, to psychique. Ezali likambo ya kosepelisa koyeba ete Yisaya na mokapo 8:19 alobeli bango "baoyo bazali koganga mpe konguluma" – mbala mosusu azali kolobela kobomba mingongo na bango mpo na komonana lokola mingongo ya bakufi (cf. 29:4). Ndoki atalelami lokola mobali nzokande kozala na elimo oyo eyebani mingi balobelaka ye lokola mwasi.

Komantere: Ndoki na ndoki bazali ya liloba ya misisa moko te. Expression "ndoki ya Endor" ezali na ba références na mwasi oyo azali na "esprit connu." (1 Samwele 28:7-9)

9. Nécromantie na mokili

Momeseno to kosala lokola ya kobenga bilimu ya bakufi mpe kotuna bango. Liloba ya Liebele darash, elimboli kotuna bakufi. Yango nde Saulo asalaki na nzela ya mwasi ya Endor lokola mopanzi sango (1 Samwele 28:8-19) – ye azalaki na "elimo oyo ayebani" – ata moke te kosala lokola azali na yango, mpe Nzambe na ntembe te kopesa elonga mbala oyo moko, ezala to te momesano na ye ya momesano ezalaki lokola kosala lokola. Mpe, uta na Deteronome 18:11, emonani lokola inférence raisonnable que "ba conseillers ya milimo oyo bayebani" na "bandoki"

elakisi ndenge moko ba oyo balukaka, to basalaka lokola balukaka, ba oracles na milimo ya bakufi. Version internationale ya sika ebongoli mbala na mbala “ba médiums” mpe “ba espritistes.”

10. Pronostic ya sanza na sanza

Balobaka ete ezali kosakola na nzela ya bilembo ya sanza ya sika. (Yisaya 47:13)

11. Boluki minzoto

Lolenge oyo balobaka ete ezali kosakola makambo na nzela ya koyeba mpe kolimbola malamumu bisika oyo biloko ya likoló ya zodiac ezali – minzoto, baplaneti, moi, mpe sanza, oyo bapakanu basambelaka lokola banzambe – na kotalela bindimeli oyo ete ezali na bopusi likoló na makambo ya bato mpe emonisaka nzela ya makambo na nzela ya kotambola na bango mpe bisika oyo ezali na boyokani na bango na bantango moko boye.

12. Maji ya maji

Oyo ezali komeka ya bato ya kotinda to ata moke te kotinda bonzambe moko, na kosalelaka mayele ya nzoto, mpo na kosala oyo balingi yango esala –ezala malamumu (Magie Blanche) to ya mabe (Magie Noire) – maloba oyo ezali na kati ya parenthèses oyo ezali na Biblia te. Ntina ya "Magie Blanche" ezalaka mingi mingi ko contrer to kobatela na "Magie Noire."

13. Kosala enchantment

Lolenge oyo ya magus (ndóki) emonani mingimingi lokola charme ya maji to kokangama ya sort oyo emekami na nzela ya incantation to formule ya maloba oyo eyembama to oyo etangami, kasi elongolaka misala.

14. Ezali na charme

Bonzengaezali na ndimbola moko mpenza na enchantment mpe ekoki mpe kozala na ba charmers ya nyoka.

15. Ndóki

Moto akokanisa ete yango ezali na boyokani na momeseno to nguya oyo balobaka ete bandóki (basi) to banganga-nkisi (mibali), mingimingi mpo na makambo ya mabe, basalelaki maji ya moindo, ya bondóki, ya kosambela, ya Satana, mpe mayele mosusu ya bilimu mabe (ya kobombama mpe oyo balobaka ete eleki bato). Kasi likambo yango ezali mpenza solo te. Ndóki mpe kindoki ezali mpenza na ndimbola moko.

16. Bonganga-nkisi

Liloba ya parapluie, oyo eyambaka ezala bisakweli mpe maji, kasi mbala mingi mpo na mikano ya moimi mpe ya bokosi, soki ezali na mokano ya kozokisa basusu te; ndenge oyo balobaka ete basalelaka nguya oyo ezwami na lisalisi to bokonzi ya bilimo, mingimingi mpo na kosakola makambo; kasi lisusu, mpo na magie noire, kindoki.

17. Kosala makambo ya lokuta

Mokosi to ba charlatans euti na liloba ya Greke goetes oyo elimboli moto oyo azali kolela to koganga, mpe bazalaki kosalela yango mpo na mosali-nkisi to nganga-nkisi oyo azalaki kobimisa maseki na lolenge moko ya koganga to kolela. Ekoki kozala na botalisi na balakisi ya lokuta oyo bazalaki kosala misala ya maji (tala Misala 19:19) mpo na mingi oyo bazalaki kosala "mayele ya maji" kosangisa mikanda na bango mpe kotumba yango, na Efese, esika Timote azalaki. Ekoki mpenza kozala ete mingi ya misala oyo babengaka misala ya bilimu mabe ezalaki bato ya lokuta.

18. Kobengana bilimu mabe

Oyo ezali momeseno (esalami lokola soki ezali ya solo te) ya kobengana bilimu mabe na bato to bisika to biloko oyo bakanisaka ete bazali, na nzela ya ba incantations mpe kosala ba arts occultes to magiques mosusu – opposé na ba rites wana oyo ezali na tina ya ko propitier to ko évoquer assistance ya monde ya esprit. Esalelamaki te na Yesu mpe bayekoli na ye mpo na kobengana bademo – Yesu abenganaki bango "na liloba moko" (Matié 8:16). Liloba "mobebisi bilimu mabe" (Gr. Exorkistes) ezwami na Biblia bobele na Misala 19:13, esika esalelami mpo na baye bamekaki kobengana bilimu mabe na kosalelaka nkombo ya Yesu oyo ntoma Paulo asakolaki, mpe emonani lokola ete Paulo asalelaki yango na lolenge ya kobebisa lokumu ya babangani bilimu mabe ya mosala.

Kozala ya Bademo: Ya solo to ya masapo?

Kondima oyo epalangani mingi na makambo ya solo

Kondima bademo mpe likoki ya kozala na bademo etali libosoliboso kondima na mokili ya bilimu – oyo mbala mosusu ezongaka na ebandeli ya moto, mpe ezalaki ya mokili mobimba kino na tango ya Klisto, longola se kati na Basadukai. Bazalaki lingomba ya Bayuda oyo ewanganaki bosolo ya baanzelu, bilimo, to lisekwa (Misala 23:8), oyo bozangi kondima na bango eboyamaki na Yesu.

Kondima bademo mpe kozala na bademo ekobaki kozala na esika ya ntina mingi na bomoi ya baklisto tii na nsuka ya ekeke ya 18. Banda wana, kondima bilimo ekiti mwa moke na mikili ya sivilizasio mpo na ezaleli oyo ezali se kobakisama ya koluka biloko ya mokili oyo eleki ndelo, mpe bato mingi bazali kotalela bilimu mabe (elimo) lokola biyambayamba. Ata bato mosusu oyo balobaka ete bandimaka Biblia, bakisa mpe bato oyo bandimaka ntembe, bakanisaki ete bademo bazalaki mpenza ata mokolo moko te mpe kondima ete bademo bazalaki mpenza na bilimu mabe. Epai mosusu, na mikolo oyo euti koleka (kobanda na nsima te na bambula ya 1970) bato bazongaki lisusu na mposa mpe ba réclamations na oyo etali makambo ndenge na ndenge ya occultisme, ata na ba cercles sophistiqués. Et na sorte ya sous-culture "Satanisme" etomboli mutu na yango ya mabe.

Likanisi moko kati na bato oyo balobaka ete bandimi ezali ete lisolo mobimba ya makomi oyo elobeli bademo ezali ya masapo, mpe ezali elilingi ya kopalangana ya mabe na mokili; lisusu, ete masolo ya kobengana bademo na Nkolo na biso mpe bantoma na ye ezali elilingi ya bolongi na bango likolo ya mabe na mateya mpe bomoi na bango. Kasi lisolo ya polele, ya πετεε, ya prosaïque

ya makambo lokola nde ezali solo, esalaka ete maloba na bango ezala elilingi to ya elilingi te, kasi ya lokuta, soki ezali solo mpenza te. Klisto alobaki mpenza mokolo moko oyo endimi ete ezali liseso oyo etali bilimo ya mbindo (Matai 12:43-45; Luka 11:20-26). Nzokande ezalaki elilingi te ya kopalangana ya mabe na mokili to nguya na ye likolo na yango, kasi elakisaki polele ezalela ya kobeba ya nkola wana ya mabe.

Likanisi mosusu ezali ete Klisto mpe mosakoli na ye ya nsango malamumu balobelaki bademo mpe bozwi ya bademo kaka mpo na koyamba bindimeli ya Bayuda ya bato banso, kozanga koloba ata moko na ntina ya bosolo to lokuta na yango, na likanisi ete "bademo" bazalaki kaka konyokwama na nse ya bokono ya nzoto to ya makanisi oyo ezalaki ya momesano te (Smith's Bible Dictionary, Vol.1, p.585). Kasi elobeli oyo eyambaka bato esalelamaka malamumu kaka mpo na makambo oyo ezali komibanzabanza te mpe ntango ezali kopesa likanisi ya lokuta te. Mpe masolo ya makomi ezali mpenza kopesa likanisi ya lokuta soki bademo bazali bosolo te – oyo ekoki mpenza te kozala likambo ya kozanga komibanzabanza, na kondima ete bademo bazali liziba ya nsé ya biyambayamba mingi mpe etamboli ya koyina.

Lisusu, atako bokono ya nzoto to ya makanisi elakisami lokola mbala mingi oyo eyaka elongo na kozala na bademo to oyo euti na yango, Yesu akesenisaki atako bongo: "Na nkombo na ngai bakobengana bademo; ... bakotia maboko na bato ya maladi, mpe bakobika." (Marko 16:17-18) "Mpe atindaki bato zomi na mibale, mpo ete ... bazala na nguya ya kobikisa bokono, mpe kobengana bademo" (Marko 3:14-15). Yango eyokani te na elobeli oyo eyambaka bato. Makambo oyo elandi ezali bilembeteli oyo emonisi ete ezali kaka bobele bokono.

1. Yakobo 2:14:

Ondimi ete Nzambe azali moko; osalaka malamumu: bademo mpe bandimaka, mpe baninganaki." Ekoki mpenza koloba ete "maladi" endimaka mpe eningana. Kasi bademo bakoki kosala yango, mpe na makambo mosusu bayebisaki bobangi na bango na nzela ya baye bazalaki na yango. Talá makambo oyo elandi.

2. Matai 8:28-32:

"Mpe ntango ye [Yesu] akomaki na mboka ya Bagadare, bakutanaki na ye mibale oyo bazalaki na bilimu mabe, babimaki na malita, na nkanda makasi, na boye ete moto moko te akoki koleka na nzela wana. Mpe tala, bagangaki, balobi: 'Tozali na likambo nini na yo, yo Mwana ya Nzambe? Oyei awa mpo na konyokola biso liboso ya ntango?' Etonga ya ngulu ezalaki mosika na bango. (Talá Malako 5:1-17; Luka 8:26-33)

Maladi elobaka te, ezalaka na mayele te, epesameli mposa mpe bolingi te, mpe ekoki konyokwama te.

3. Misala 16:16-21

"Mpe esalemaki ete ntango tozalaki kokende na esika moko ya losambo [na Filipi to pene na yango], mosali moko ya mwasi oyo azalaki na molimo ya kosakola [Gr. molimo moko, Python]

akutanaki na biso, oyo apesaki bankolo na ye litomba mingi na kosakola. Bato oyo balandaki nsima ya Paulo mpe biso bagangaki, balobaki ete: 'Mibali oyo bazali basaleli ya Nzambe-Aleki-Likoló, oyo bazali kosakola epai na bino nzela ya lobiko.' Mpe yango asalaki mikolo mingi.

4. Misala 19:11-20

Luka akomi likambo oyo elandi na nsima na Efese: "Nzambe asalaki makamwisi ya ntina mingi na maboko ya Paulo: na boye ete bato ya maladi bamemaki ba mouchoirs to ba tabliers na nzoto na ye, mpe bamaladi elongwaki na bango, mpe bilimo mabe ebimaki. Kasi bamosusu kati na Bayuda oyo bazalaki kotambolatambola, babengani bilimu mabe, bazwaki nkombo na bango." ya Nkolo Yesu, nalobi ete: "Nazali kolapa ndai na nkombo ya Yesu oyo Paulo azali kosakola." balongaki bango, na boye ete bakimaki na ndako wana bolumbu mpe bazokaki mikanda elongo mpe batumbaki yango na miso ya bato banso, mpe batangi motuya na yango, mpe bakutaki yango biteni ya palata nkóto ntuku mitano.

Komantere: Ezali kaka te ete "bilimo mabe" ekeseni na "maladi," kasi oyo bilimo mabe elobaki mpe esalaki bana nsambo ya Sceva na nzela ya moto oyo azali na bademo, ekoki mpenza te kozala ete euti na maladi moko.

Yango wana, Bademo bazalaki na mwa boyebi ya Nzambe (Yakobo 2:14), ya Yesu (Marko 1:21-28; 3:11-12; Matai 8:28-32; Misala 19:11-20), pe ya bantoma na ye (Misala 16:16-21; 19:11-10) – pe na kolobela Yesu pe bantoma na ye bamonisaki yango na nzela na bango possessed – oyo elakisi ete ezalaki na eloko moko lokola inspiration démonique (kasi ntango nyonso te ko communiquer bosolo, ndenge ba passages misusu elakisaka):

(a) "bilimo ya kobenda mpe mateya ya bademo. (1 Timote 4:1-5)

(b) milimo ya Nzambe te contre "Elimo ya Nzambe" – "bilimo ya libunga" contre "Milimo ya bosolo" – "basakoli ya lokuta" contre ba profete ya solo oyo ba implicite. (1 Yoane 3:24 - 5:6)

(c) likabo ya molimo ya "kososola milimo" oyo esengeli na mayangani ya basantu emonani ete mpo na kokeba na bakosi (1 Bakolinti 12:10; 14:29); mpe, lelo oyo bofuli nyonso ya Nzambe oyo esalemi lokola ezali lokuta. (talá 1 Bakolinti 13:8-13 ; talá Baefese 4:7-16)

Mbala mingi bandaki mpe basakoli bazalaki na makoki ya kokosa na nzela ya lolenge moko to mosusu – ezala na nguya ya Satana to na mayele mabe – kasi bazalaki kozanga oyo esalemaki na nguya ya bonzambe (tala Simona, Misala 8:9-13; Elyma, Misala 13:4-12; bana ya Sceva (Misala 19:11-20);Janes mpe Jambres (2 Timoté 3:8-9;

Origine mpe Esika ya kofanda ya ntango ya bademo

Ebandeli ya bademo eyebani te na makomi longola se ete bazalaki bikelamu oyo ekelamaki. Emonani lokola ete babengaka esika na bango ya kofanda "libulu mozindo" (to "mozindo"). Na Luka 8:31, na bademo oyo basengaki Yesu ete akopesa bango mitindo te "bakende na libulu

mozindo". Mpe, na Baloma 10:6-7, bayebisi biso ete tóloba te na mitema na biso "Nani akomata na libulu mozindo? (elingi koloba kotombola Klisto uta na bakufi)". Awa liloba yango esalelami lokola synonyme ya Hadès, esika ya bilimo oyo ekufaki ya bayengebene mpe ya bato mabe kati na liwa mpe lisekwa. Na Mis. Wana mpe esika "moto ya bozwi" oyo azalaki sembo te azalaki nsima ya liwa, ndenge Yesu ayebisaki yango na lisolo ya Mozwi mpe Lazare; kasi ezalaki na "esika monene oyo ekangamaki" kati na ye na bayengebene (Luka 16:19-31). Esika na ye na Hadès ezali mbala mosusu ndenge moko na oyo baanzelu oyo basalaki masumu babwakama na nse mpe "babombamaki mpo na kosambisama" – elingi koloba, Tartare" – na Lingelesi mbala mingi ebongolami "lifelo" (2 Petelo 2:4; tala Yuda 6) –kasi ekeseni na gehenna, laki ya móto mpe esika ya etumbu ya seko.

Mosala ya Greke mpo na "libulu mozindo" to "libulu oyo ezangi nse" ezali abussos, bozindo oyo ekoki komekama te. Esalemi lisusu na Emoniseli:

1) Emoniseli 9:1-11, oyo kati na yango libulu mozindo efungwami mpo na kobimisa milinga oyo ezali kokómisa mopepe molili mpe boluzi ya sanza mitano ya mayoyo ya diabol oyo ezali konyokola baoyo bazali na elemba ya Nzambe te na bilongi na bango;

2) Emoniseli 11:1-3, oyo nyama moko emonisami lokola ezali kobima na libulu mozindo mpo na kobundisa batatoli mibale ya Nzambe mpe koboma bango;

3) Emoniseli 20:1-10, oyo kati na yango Satana amonisami lokola akangami na boumeli ya mbula nkóto na libulu mozindo, mpo ete akoka te kosangisa bikólo nyonso mpo na etumba ya mokili mobimba mpo na koboma basantu ya Nzambe tii ntango mbula nkóto ekosila. Mpe na lisolo ya suka bokeseni kati na "libulu mozindo" mpe "laki ya moto mpe soufre" esalemi polele – esika ya nsuka ya minyoko ya nsuka mpe ya nsuka te ya bato mabe. Yango ekeseni na Hadès, oyo ekolongolama na ntango ya kosambisama ya nsuka mpe ya bato nyonso. (Emoniseli 20:11-15)

Komantere: "Maziba" ya "libulu mozindo etikamaki mpo na eleko moko mpo na ntina ya bonzambe. Ekoki mpe kozala solo mpo na "bademo" kopesa nzela na kolakisa koleka nguya ya bonzambe likolo ya nguya ya diabol, lokola na Nkolo na biso mpe bantoma na ye mpe bato mosusu.

Kasi tozali na makanisi mosusu oyo tosengeli kotalela, na makomi oyo elobeli bakristu oyo bazali na bomoi ya bapakano mpe kosangisa esika ya losambo, oyo esangisi "mopepe" lokola etuka ya mosala.

Na Baefese 2:2, Satana alobelami na maloba oyo ete "kala botambolaki engebene na nzela ya mokili oyo, engebene na mokonzi ya nguya ya mopepe ya molimo oyo azali sikawa kosala kati na bana ya kozanga botosi."

Na Baefese 6:10-12: "Na nsuka, bózala makasi kati na Nkolo, mpe na makasi na ye. Bólata bibundeli nyonso ya Nzambe, mpo bókoka kotelema na mayele mabe ya zabolo. Mpo ete kobunda na biso ezali te na mosuni mpe makila [te na moto, libosoliboso to kaka], kasi na bakonzi, na nguya, na bakonzi ya mokili ya molili oyo [ya molimo mpe na bizaleli malamumu." molili], liboso ya limpinga ya molimo ya mabe na bisika ya lola" (likoló oyo ezali na mopepe), to epai ya bibongiseli ya nguya ya lokumu oyo etombwami na mabele na nse ya bokonzi ya Satana mpe ya ba imps na ye.

Na Bakolose tozali na oyo elandi: «Nzambe abikisi biso [bato bazali bakristu] na nguya ya molili [ekonzi to bokonzi ya Satana], mpe abongolaki biso na bokonzi ya Mwana ya bolingo na ye [Yesu Klisto, oyo bokonzi na ye na ndimbola ezali ya pole (tala Yoane 1:1-14; 8:12; 1 Yoane 1:5-7; 2:7-11, esika wapi." "molili" mpe pole" ezali ya nzoto te, kasi ya molimo, ya bizaleli malamumu, ya bizaleli malamumu)]" (1:13) —kozanga kolobela to mbongwana na esika ya esika.

Yango wana: "Bókeba ete moto moko te akopunza bino na nzela ya filozofi na ye mpe na bokosi na ye ya mpamba, nsima ya makambo ya ebandeli [to biloko] ya mokili, kasi nsima ya Klisto te: mpo kati na ye efandi kotonda nyonso ya Bonzambe na nzoto, mpe kati na ye botondi, oyo azali mokonzi ya bokonzi mpe nguya nyonso: ... lokola apunzaki bakonzi mpe nguya nyonso, alakisaki bango." polele, kolonga bango na kati na yango (elingi koloba na liwa na ye na ekulusu)." (2:8-10,15) Ezali bongo.

Komantere: Liloba oyo ebongolami awa lokola milimo ya ebandeli, biloko ya ebandeli, ekokaki kolimbola mitinda ya moboko ya boyebi; ezalaki mpe kosalelama mpo na biloko ya moboko oyo esalaki mokili ya bozalisi (mabelé, mopepe, mato, mpe mai) oyo ntango mosusu bazalaki kokanisa ete ezali nguya ya elimo. Kasi liloba yango esalelamaki mpe mpo na 'biloko ya likoló mpe nguya oyo bakanisaki ete efandaka kati na yango.' Bazalaki kotalela makambo yango lokola oyo ezali na bopusi likoló na makambo ya bato, kaka ndenge bato lelo oyo bandimaka nsuka mpe batángaka ba horoscopes na bango na bazulunalo ya mokolo na mokolo, mpe ntango mosusu bazwaka yango na liseki te."

Ba commentaires: Likanisi oyo elandi na buku The Cambridge Bible Commentary on the New English Bible ezali na makambo mingi ya kokumisa yango: "Mbala moko lisusu elobelami makasi ete Yesu azali esika se moko ya bomoi ya boklisto. Ba spéculations na ntina ya nguya ya ba planètes mpe bopusi na yango na destin ya bato esengeli te koyokama.... Na ekeke ya liboso T.B., ezalaki na ebele ya makanisi na ntina na nguya ya bonzambe oyo ezalaki kotambwisa molóngó mpe na ntina na lolenge malamumu ya koya na boyokani na yango. Lisolo oyo mbala mingi etongamaki likoló na masapo to masapo ya kala oyo elobelaki banzambe mpe banzambe-basi ya bapakano na yango, moboko na yango ezalaki bongo oyo bato basalaki na bokeseni na boklisto oyo etongamaki makasi likoló na ezaleli moko ya lisolo ya bato, Yesu Klisto, mpe na bilembeteli oyo endimisi ete azali na ntina mingi lokola moto oyo Nzambe alobaka na moto kati na ye Na makanisi wana bilimo to nguya oyo bakanisaki ete efandaka na baplaneti yango ezalaki monene 1:16)

Na yango, makomi yango moko ezali ya sikisiki te ezala na Kondimana ya Kala to ya Sika na oyo etali bisika ya bisika ya bisika oyo tozali kotalela mpe mpo na biso komeka ekozala lolendo mingi.

C. Kozala na bademo Sikoyo

Lingomba ya Katolike ya Loma oyo epesaka esika ya bonkoko ekokani na makomi na kondima mpe momesano na yango, endimi ete ezali na bozwi ya bademo sikawa. Catéchisme na yango ya Malongi ya boklisto, 1949, 2e Edition Revisée ya Catéchisme ya Baltimore," emonisi likanisi ete "ba zabolo [elingi koloba, bademo], to bilimo mabe" ya makomi bazali "baanzelu mabe," mpe

- (a) Ba zabolo bapesameli tango mosusu nzela ya kokota na nzoto ya moto mpo na kosalela nguya likolo ya makoki na ye – état eyebani lokola possession diabolique ; to bapesameli nzela ya konyokola moto uta libanda – ezalela eyebani lokola obsession diabolique.
- (b) Bozwi ya diabol mpe obsession epesami nzela na Nzambe mpo na kolakisa Nkembo na ye, kopesa etumbu na masumu, komema basumuki na boyamboli, to kopesa libaku ya kosalela bizaleli malamumu.
- (c) Ntango zabolo azali kosalela nzoto ya moto oyo azali na bilimu mabe mpo na koloba to kosala makambo ya mabe, moto yango azali na ngambo ya lisumu te, soki andimi na bonsomi nyonso te.
- (d) Kobengana bilimu mabe ezali mosala ya kobengana to kobengana bilimu mabe na bato, bisika to biloko oyo ezali na yango to ezwami na yango. Lingomba ezwaki epai ya Klisto nguya ya kobimisa bilimu mabe.
- e) Moto oyo abimisaka bilimu mabe azali moto oyo azali na nguya, oyo episkopo apesi, ya kosalela bilimu mabe. Molongo ya kobimisa bilimu mabe ezali ya misato kati na mitindo minei ya mikemike ya Lingomba ya Mpótó. Kaka na ndingisa ya episkopo na ye nde nganganzambe apesameli nzela ya kosalela nguya na ye ya kobengana bilimu mabe."

"Makomi oyo etangami mpe ezwami: Matai 10:1; Baefese 6"11. 1 Petelo 5:8-9 . (Mitó ya makambo 44, 45; nkasa 34-36)

Maziba mosusu ya Baprotesta emonisi kondima ete kozala na bademo lokola likambo ya solosolo naino. "Haynes, na buku na ye Spiritualism Vs Christianity, alobi boye: 'Satana azali na milimo mpe nzoto ya mibali mpe basi sikoyo kaka ndenge azalaki liboso.'

Makomami

Makomi mazali na bosikisiki te na likambo oyo ezali kotalelama sikawa, kasi tokoki kotalela eloko nyonso oyo toyebi oyo ekoki kopesa elembu.

- (a) Kondimana ya Kala elobeli te bozwi ya bademo lokola bongo, mpe Nsango Malamumu ya Yoane, oyo ekoki kozala ete ekomamaki te kino na mibu zomi ya nsuka ya ekeke ya yambo ya boklisto – oyo ekanisami na basusu ete ezali kolakisa ete kozala na bademo ebandaki kopesamela nzela nsima ya bokangami ya kanó ya Kondimana ya Kala mpe ekomaki na nsonge na yango na ntango ya Klisto mpe bantoma na ye, mpo na kopesa nzela na kolakisa

na nzela na bango ya nguya ya Nzambe likoló na nguya ya satana, mpe na nsima ekiti mpenza, atako esili mpenza te.

Kozala na bademo wana ekomaki na nsonge na yango mpe ebandaki kokita na yango ata ntango Klisto azalaki naino na bomoi, ekoki kozala solo. Mpo alobeli akangaki "Moto ya makasi" (Satana) mpe "abebisaki ndako na ye" (na kobengana bademo) (Matai 12:28-29). Mpe ntango ntuku nsambo oyo atindaki liboso na bisika oyo akokende kotala na nsima, bazongaki na esengo ete "ata bademo bazali kotosa biso na nkombo na yo," alobaki ete: "Namonaki Satana akweyaki lokola nkake uta na likoló." (Luka 10:17-20)

(b) Emonani lokola ezali na ntina mingi ete nguya ya kobengana bademo elobelami te lokola moko ya makabo ya kokamwa na moko ya mikanda oyo epesamaki na mangomba to na bato ya boklisto, atako esalelamaki na bantoma (mpe Filipo) lokola elobelami na mokanda ya Misala mpe elakamaki mpe elobamaki na Malako 16:17-29.

(c) Ezali polele te uta na makomi makambo nini mazali kopesa nzela na kozala na bademo, atako nsango ya parabole ya Klisto na Matai 12:43-45 emonani lokola ezali kolakisa ete "ndako ya mpamba" ekoki kozwama lisusu, mpe na yango ete kozanga ezaleli ya kobanga Nzambe mpe bizaleli malamumu, ata kozanga ezaleli ya bilimu mabe to ya mabe, ekoki kozala likambo.

MALOKA YA NSUKA

Na nionso toyekolaki, nsuka mpo na biso moko ezwami na Baefese 6:10-20 mpe na Bakolose 2:8-15, oyo esi eyekolami, mpe oyo tozali na yango mpe na Bakolose 2:16 - 3:17 (mpe mikapo mosusu ya ndenge wana), kondimisáká biso ete Klisto azali na bokonzi, asili komonisa ete aleki Satana mpe baanzelu na ye nionso mpe/to bademo, na boye ete kobikisama na biso na bokonzi na bango ezali endimisami na kondima mpe kotosa ye na bosembo. Yango esengeli kosikola baklisto na bobangi nionso ya bindimandima mpe na bobangi ya mokili ya bilimo mabe.

Bademo bazali ya Klisto te ndenge abenganaki bango mpe basalelaki yango na Satana mpo na kokokisa mokano na ye.